

ฉลอง ปังตระกูล

ผู้นำการจัดทำแผนพัฒนาประเทศ

ฉบับแรกของไทย

ฉลอง ปิงตระกูล
ผู้นำการจัดทำแผนพัฒนาประเทศ
ฉบับแรกของไทย

อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ

นายฉลอง ปิงตระกูล

ณ ฌาปนสถานกองทัพบก วัดโสมนัสราชวรวิหาร

วันอาทิตย์ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๘

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คำนำ

ท่านฉลอง ปิงตระกูล นับเป็น “ปูชนียบุคคล” ผู้สร้างคุณูปการอันทรงคุณค่ายิ่งต่อประเทศชาติ ประชาชน และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ ที่ท่านได้เข้าไปบริหารงาน

ท่านดำรงตำแหน่งเลขาธิการฯ ลำดับที่ ๒ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในช่วงปี ๒๔๙๙-๒๕๐๖ ซึ่งในช่วงแรกที่ท่านดำรงตำแหน่งเลขาธิการฯ นั้น สำนักงานฯ ใช้ชื่อว่า “สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ” ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจแก่รัฐบาลตามที่ต้องการให้ช่วยเหลือ ต่อมาในปี ๒๕๐๒ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ” พร้อมเพิ่มบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาประเทศ และการวิเคราะห์โครงการลงทุนของภาครัฐ และได้จัดตั้ง “กองรายได้ประชาชาติ” ขึ้นในสมัยของท่าน จนเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของ สศช. ที่มีมาตรฐานสูง และได้รับการพัฒนาให้ทันสมัยจนทุกวันนี้

ท่านฉลองได้ปฏิบัติภารกิจในฐานะเลขาธิการฯ อย่างมุ่งมั่นและจริงจัง ด้วยการเป็นผู้นำและบุกเบิกการจัดทำแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางการพัฒนาประเทศในช่วงปี

๒๕๐๔ - ๒๕๐๙ ซึ่งขณะนั้นประเทศไทยอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาเศรษฐกิจ และถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศยากจน โดยได้มีการจัดทำแผนฯ ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งอยู่ระหว่างการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง

นอกจากนี้ ท่านเป็นหนึ่งในผู้บริหารระดับสูงชั้นแนวหน้าของไทย ในขณะนั้น ที่ได้ร่วม**วิเคราะห์และผลักดันโครงการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐาน** อาทิ โครงการชลประทาน การก่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน รวมถึงสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่างๆ ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ ไปสู่การปฏิบัติ ดังที่ปรากฏในปัจจุบัน และเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศจนถึงทุกวันนี้

ด้วยคุณูปการดังกล่าวข้างต้น สำนักงานฯ จึงเห็นควรรวบรวมบทความ และบทสัมภาษณ์ของท่านจัดพิมพ์เป็นหนังสือเรื่อง **“ฉลอง ปิงตระกุล” ผู้นำการจัดทำแผนพัฒนาประเทศฉบับแรกของไทย** เพื่อเป็นอนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ในวันอาทิตย์ที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๘ และประมวลเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับจุดเริ่มต้นของการวางแผนประเทศ อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อภาคส่วนต่างๆ ในการเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนและกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศในอนาคตต่อไป สำนักงานฯ ขอขอบพระคุณ พลตรีหญิงเยาวนา ธนะพัฒน์ ที่กรุณามอบบทความลายมือของท่าน พร้อมภาพในอดีต และอดีตผู้บริหาร สศช. ที่ได้ร่วมเขียนคำไว้อาลัยท่านฉลอง ปิงตระกุล เพื่อจารึกไว้ในหนังสือเล่มนี้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สิงหาคม ๒๕๕๘

สารบัญ

คำนำ	๒
บทความท่านฉลอง ปิงตระกูล เรื่อง “จะเริ่มต้นกันที่ไหน”	๕
บทสัมภาษณ์ท่านฉลอง ปิงตระกูล	๑๕
♦ ฉลอง ปิงตระกูล เลขาธิการฯ ผู้เริ่มจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑ (จากหนังสือ “๕ ทศวรรษ สถาปัตน์”)	๑๓/
♦ ฉลอง ปิงตระกูล เลขาธิการฯ ผู้นำการจัดทำแผนฯ ๑ วางรากฐานการวางแผน พัฒนาประเทศ (จากหนังสือ “๖ ทศวรรษ สถาปัตน์”)	๓๕
อาลัยท่านฉลอง ปิงตระกูล	๔๓/
♦ บทความไว้อาลัย จากสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	๔๙/
♦ คำไว้อาลัย จากอดีตผู้บริหารสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเลขาธิการฯ ท่านปัจจุบัน	๕๘
ประวัติ นายฉลอง ปิงตระกูล	๓/๘
อดีตเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ท่านที่ ๒	

“จะเริ่มต้นกันที่ไหน”

ฉัตร ปรกย -

[illegible]

บทสัมภาษณ์
ท่านฉลอง ปังตระกูล

ฉลอง ปังตระกูล

เลขาธิการฯ ผู้เริ่มจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑

“บทบาทต่อไปควรเน้นสังคมมากขึ้น”

๒
เช้า

วันพุธที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๒ คณะผู้สัมภาษณ์ได้มีโอกาสร่วมเรียนสัมภาษณ์อดีตเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ลำดับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๖๖) ซึ่งในขณะท่านดำรงตำแหน่งเรียกชื่อตำแหน่งว่า “เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” การจัดทำแผนพัฒนาประเทศ ฉบับที่ ๑ ได้เกิดขึ้นในสมัยท่านเลขาธิการฯ ฉลอง ปังตระกูล ภายหลังจากนั้น ท่านได้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ในสมัยรัฐบาลของ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อมาท่านได้กลับมาเป็นกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอีกหลายสมัย

คณะผู้สัมภาษณ์เดินทางไปบ้านพักของท่านเลขาธิการฯ ซึ่งตั้งอยู่ที่บริเวณถนนสุขุมวิท เมื่อรถแล่นถึงหน้าบ้านของท่านเลขาธิการฯ พบว่าท่านได้ยืนรอคณะผู้สัมภาษณ์และเปิดประตูต้อนรับพวกเรา ท่านยังคงดูแข็งแรง แม้จะมีวัยถึง ๘๐ ปีแล้วก็ตาม ด้วยบุคลิกของท่านที่แสดงถึงความมีเมตตา เรียบง่าย สมถะ และเป็นกันเอง ทำให้พวกเราความรู้สึกเหมือนเป็นลูกหลานของท่าน ท่านให้เราสัมภาษณ์ที่ชุดเก้าอี้นั่งเล่นตรงบริเวณเทอร์เรสหน้าบ้านที่ร่มรื่นเย็นสบาย

คัดลอกจากหนังสือ “๕ ทศวรรษ สภาพัฒนา” จัดทำโดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓

เริ่มงานที่สภาเศรษฐกิจ ปี ๒๔๙๓

ก่อนที่ท่านเลขาธิการฯ ฉลอง จะมาทำงานที่สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ ท่านทำงานที่กองส่งเสริมการสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต่อมาได้รับการชักชวนจากท่านสุนทร หงส์ลดารมภ์ ให้มาทำงานร่วมกัน ณ สำนักงานแห่งนี้

“ผมเรียนอักษรศาสตร์ จุฬาฯ ปี ๒๔๘๒ ผมสอบได้ทุนเล่าเรียนหลวงไปศึกษาต่อต่างประเทศ ก่อนจบปริญญาตรี ซึ่งเรียนอยู่ปี ๒ ไปสอบชิงทุนได้ที่ ๒ ต้องไปฝรั่งเศส แต่ไม่ได้ไปต่างประเทศทันที เพราะมีสงครามโลกครั้งที่ ๒ เยอรมันกำลังบุกฝรั่งเศส ทำให้ต้องเรียนไปเรื่อยๆ จนจบปริญญาตรี ผมไปเรียนปริญญาโททางเศรษฐศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน ประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ๒๔๘๖ เรียนอยู่นานเพราะว่าระหว่างสงครามต้องไปช่วยทำงานเสรีไทย ๒ - ๓ ปี กลับมาไทยปี ๒๔๙๐ แล้วก็กลับไปเรียนต่อจนจบปริญญาโท จากนั้นจึงกลับมาเมืองไทยเข้าทำงานที่กองส่งเสริมการสหกรณ์ กระทรวงเกษตรฯ ตอนนั้นยังไม่มีสภาพัฒนา

ต่อมา ปี ๒๔๙๓ ก็มาอยู่สภาเศรษฐกิจ หรือที่เดิมนิเรียกว่า สภาพัฒนา โดยมีท่านสุนทร หงส์ลดารมภ์ ชักชวนให้มาช่วยทำงานด้วยกัน ตอนนั้นเรียกว่า สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ พอปี ๒๕๐๒ เปลี่ยนชื่อเป็น “สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ” โดยในช่วงแรกที่เข้าทำงานรับตำแหน่ง รักษาการหัวหน้ากองวิชาการ”

บทบาทของสภาพัฒน์

ในช่วงแรกที่ท่านฉลองเป็นเลขาธิการฯ นั้น สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ ยังคงมีบทบาทเช่นเดียวกับในอดีต แต่หลังจากที่ธนาคารโลกได้เข้ามาทำการสำรวจภาวะเศรษฐกิจของไทยแล้ว สภาเศรษฐกิจแห่งชาติได้เปลี่ยนชื่อเป็นสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ พร้อมทั้งเพิ่มบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาประเทศ และการวิเคราะห์โครงการต่างๆ ด้วย

“ตอนเป็นสภาเศรษฐกิจฯ นั้นให้แต่คำแนะนำ คำปรึกษาแก่รัฐบาล และคณะรัฐมนตรี ในด้านเศรษฐกิจ ดัชนีค่าครองชีพ ปัญหาเศรษฐกิจต่างๆ ที่คณะรัฐมนตรีต้องการให้ช่วยเหลือเท่านั้น จนกระทั่งมาคิดทำเรื่องการพัฒนาในปี ๒๕๐๐ เน้นเรื่องแผนเป็นหลัก ซึ่งในปีนั้นเองประเทศไทยได้ขอให้ธนาคารโลก (World Bank) มาทำการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและให้ความช่วยเหลือ ซึ่งความชำนาญของเราเป็นศูนย์ ตอนนั้นไม่มีประสบการณ์เลย

ต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น**สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ** ก็มี**เรื่องทำแผน ทำนโยบาย** การตัดสินใจ การจะเอาโครงการหรือไม่ แค่นั้นอย่างไร ตอนเป็นสภาเศรษฐกิจฯ ยังไม่มีอำนาจในเรื่องของการตัดสินใจ การวิเคราะห์โครงการ งบประมาณ โดยในแง่ของงบนั้น สำนักงบประมาณเป็นคนทำ และสภาพัฒน์เข้าไปร่วมอยู่ด้วย ตอนแรกก็เป็นการประสานงานระหว่างสภาพัฒน์กับสำนักงบประมาณ ระยะหลัง รัฐวิสาหกิจจะลงทุนอะไรก็ต้องผ่านสภาพัฒน์ ช่วงที่เป็นกรรมการบริหารของสภาพัฒน์ในช่วงแผนฯ ๒ - ๓ กระทรวงต่างๆ ที่จะลงทุนจะต้องมาผ่านสภาพัฒน์

เมื่อสภาพัฒน์วิเคราะห์โครงการไปแล้วส่วนใหญ่รัฐบาลเห็นด้วย การเมืองไม่เคยมาบิ่การทำงานของเรามาก อาจเพราะว่าเราไม่มีความสำคัญมาก บทบาทของเราไม่โดดเด่นเท่าไรนัก เราก็ทำงานของเราไป กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ มีความสำคัญมากกว่าเรา

รัฐบาลให้ความสำคัญมากคือรับฟังเรา มีโครงการอะไรแทนที่จะผ่านไปเฉยๆ ก็ส่งมาให้เราก่อน รัฐบาลเห็นด้วยกับการให้มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ตั้งแต่เมื่อครั้งสำรวจสถานะเศรษฐกิจของธนาคารโลก เห็นด้วยในหลักการที่เป็นนโยบาย ซึ่งในนโยบายไว้อย่างมากทั้งด้านเกษตร อุตสาหกรรมว่าควรจะทำอะไร

การที่สภาพพัฒนามีบทบาทสำคัญมากขึ้น เป็นเพราะการที่เราไปปรึกษาเขา และเขาให้คำปรึกษามา เกิดการแลกเปลี่ยนกัน ก็ช่วยให้การทำงานเร็วขึ้น และอาศัยที่เรามีกฎหมายที่ว่าโครงการที่จะพัฒนาต่างๆ งบประมาณจะต้องผ่านสภาพัฒน์ แต่ตอนแรกทีเดียวเกิดจากความร่วมมือ จะใช้กฎหมายอย่างเดียวไม่ได้ ต้องร่วมมือกัน ต้องอาศัยกัน อีกทั้งการปฏิบัติงานของเราก็มีความตั้งใจ ร่วมใจกับหน่วยงานอื่นมาก จะถือว่าฉันมีหน้าที่อย่างนี้ จะไปว่าเขาไม่ได้”

สภาเศรษฐกิจฯ กับการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ

ท่านเลขาธิการฯ ได้กล่าวว่า “เศรษฐกิจไทยมีจุดอ่อนเยอะมาก ในปี ๒๕๐๐ เป็นปีที่ข้าวยากหามาแพง เศรษฐกิจฝืดเคือง ตกต่ำมาก ฝนไม่ตกหรือตกน้อยมาก ข้าวปลูกไม่ได้ คนต้องไปขูดขุยฝ้ายมากิน พอปี ๒๕๐๑ ภาวะต่างๆ ก็ตามมา การส่งสินค้าออกก็ยังไม่ดี ซึ่งสินค้าส่งออกมีน้อยอยู่แล้ว ได้แก่ น้ำตาล ข้าวโพด ยาง ดีบุก พุดไปแล้วก็เป็นวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเหมือนกัน ซึ่งสภาเศรษฐกิจฯ ได้เข้าไปมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ โดยเข้าไปศึกษาและอาศัยผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาช่วยเป็นครั้งคราว รัฐบาลมีปัญหาอะไรก็ให้คำแนะนำไป โดยศึกษาในเรื่องที่เป็นปัญหาด้วย เรามีผู้เชี่ยวชาญมาจากองค์การสหประชาชาติ ๒ คนประจำอยู่ที่สภาเศรษฐกิจฯ ทางสถิติผู้เชี่ยวชาญมาประจำเช่นกัน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ช่วยทำงานได้มาก”

การสำรวจภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทย

ในปี ๒๕๐๐ ธนาคารโลกได้เข้ามาสำรวจภาวะเศรษฐกิจของไทย เมื่อสำรวจเสร็จแล้วได้จัดทำหนังสือขึ้นมาเล่มหนึ่งชื่อว่า **โครงการพัฒนาการของรัฐบาลสำหรับประเทศไทย** ซึ่งในช่วงที่มาสำรวจนั้นพบว่ามีปัญหามาก โดยเฉพาะทางด้านข้อมูลต่างๆ เช่น รายได้ประชาชาติ อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม เป็นต้น ซึ่งท่านเลขาธิการฯ เล่าให้ฟังดังนี้

“การมาสำรวจภาวะเศรษฐกิจไทยของธนาคารโลกนั้นก็เพื่อวางแผน พอสำรวจเสร็จก็ทำหนังสือขึ้นมาเล่มหนึ่งชื่อว่า **โครงการพัฒนาการของรัฐบาลสำหรับประเทศไทย (A Public Development Program for Thailand)** และเขาก็แนะนำว่าควรที่จะพัฒนาในด้านไหน อะไร อย่างไร ตามหลักการต่างๆ พอเขาไปแล้วเราก็เริ่มทำแผนฯ โดยจัดตั้งสภาพัฒนาฯ ขึ้นมาและทำแผนฯ

ตอนที่ธนาคารโลกเข้ามาช่วย เขามีกรรมการ **ผมเป็นหนึ่งในกรรมการ โดยมี ม.ล.เดช สนิทวงศ์ เป็นประธานกรรมการ** นอกจากนั้นกรรมการมาจากธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงต่างๆ ใช้เวลาในการสำรวจภาวะเศรษฐกิจประมาณเกือบปี

การทำงานกับชาวต่างประเทศเป็นไปได้เรียบร้อยดี ต้องมีการหารือกันเป็นประจำ โดยเจ้าหน้าที่ธนาคารโลกมาทำงานทุกวัน มีหัวหน้าชื่อ ศาสตราจารย์เอ็ดเวิร์ด พี.ที. มาจากมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน แต่มีปัญหาเรื่องการขาดข้อมูลด้านต่างๆ เช่น รายได้ประชาชาติ อุทสาหกรรม พาณิชยกรรม ส่วนเรื่องเกษตรนั้นพอมีอยู่บ้าง เพราะกระทรวงเกษตรฯ ได้ทำไว้นานแล้ว

การแก้ไขปัญหาเรื่องข้อมูลต้องอาศัยกระทรวงต่างๆ ช่วย ก็ต้องวิ่งไปถามเขาให้เขารวบรวมข้อมูลให้ มีปัญหาอะไร เช่น ตัวเลขอุตสาหกรรม อยากได้จำนวนรายอุตสาหกรรมมีอะไรบ้าง ทำอะไรบ้าง ก็ต้องไปขอที่กระทรวงอุตสาหกรรม ในสมัยนั้นได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน

ตัวเลขบัญชีรายได้ประชาชาติเพิ่งเริ่มทำ ทางสภาเศรษฐกิจและธนาคารชาติ ก็มีเจ้าหน้าที่ต่างคนต่างช่วยกันทำ และมีกระทรวงอื่นเข้ามาช่วย เช่น กระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น และได้จัดตั้งกองรายได้ประชาชาติขึ้นที่ **สภาพัฒน์ในปี ๒๕๐๐** หลังจากทีธนาคารโลกให้มีการจัดเก็บรายได้ประชาชาติ

ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นกรรมการบริหารตั้งแต่เป็นสภาเศรษฐกิจฯ ในขณะที่ท่านเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยก็เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญของสภาพัฒน์ ซึ่งต้องฟังธนาคารชาติในเรื่องเกี่ยวกับตัวเลข ข้อมูลด้านการธนาคารการเงิน”

การจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑

นับว่าเป็นเรื่องใหม่มากสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรกของประเทศไทย เจ้าหน้าที่ที่จัดทำไม่มีความรู้ในด้านนี้ แต่สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยอาศัยความร่วมมือกันเป็นอย่างดี รวมกับความตั้งใจจริงของเจ้าหน้าที่ทั้งภายนอกและภายในสำนักงานฯ มีการติดต่อประสานงานกันทั้งหน่วยงานวางแผนและหน่วยงานปฏิบัติ และปรับปรุงแผนฯ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นและเพื่อความสมบูรณ์ของแผน อันเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดทำแผนฯ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

“เหตุที่ต้องทำแผนฯ ตามคำแนะนำของธนาคารโลก ก็เพราะว่าสมัยนั้น การทำแผนพัฒนาการเศรษฐกิจฯ มีทำกันอยู่ทั่วไปในประเทศด้อยพัฒนา

เราได้ความคิดจากประเทศเหล่านั้น และประเทศพัฒนาแล้ว มีการทำแผนบ้างและไม่ทำแผนบ้าง ซึ่งถือว่ามีความก้าวหน้าสำหรับประเทศด้อยพัฒนานั้น เนื่องจากมีภาระมาก กิจกรรมที่จะทำจะต้องมีแผนการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าต้องการอะไร ทำอะไร แค่นั้น หน่วยราชการ ประชาชนจะต้องรู้กันทั่วไปได้ช่วยๆ กันทำคนละไม้คนละมือ ก็เลยต้องทำเป็นแผนฯ

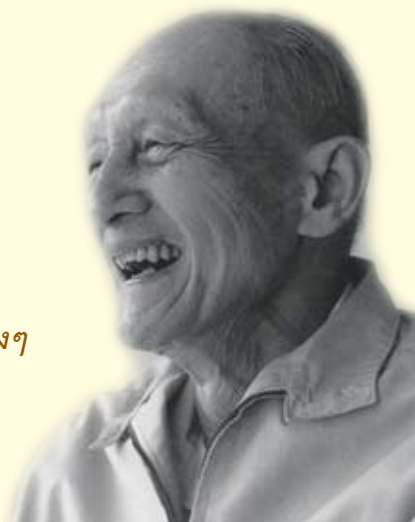
แผนฯ ๑ เราทำกันเอง ช่วยกันเขียนทุกกอง อาศัยที่ว่าทุกคนตั้งใจจริงร่วมมือกันดี หาประสบการณ์กันไป ช่วงทำแผนฯ ๑ มีปัญหาหลายอย่าง โดยเฉพาะด้านข้อมูลขาดมาก ไม่เหมือนปัจจุบันนี้ ซึ่งตอนนั้นเพิ่งตั้งกองรายได้ ประชาชาติขึ้นเมื่อปี ๒๕๐๐ ข้อมูลตัวเลขก็ยังไม่เป็นระบบ จึงต้องตามเก็บข้อมูลจากกระทรวงต่างๆ ซึ่งได้รับความร่วมมือดี มีข้อมูลด้านเกษตรครบถ้วนกว้างขวางมากกว่าข้อมูลอื่นๆ และต้องฟังกระทรวงต่างๆ มาก ในด้านการทำโครงการต่างๆ”

แผนฯ ๑ เป็นแผนฯ ๖ ปี

“ตอนทำแผนฯ ข้างนอกมีการวิพากษ์วิจารณ์กันมาก เพราะว่าเขาไม่รู้เรื่องเลย คนที่ต่อต้านไม่มี แต่ไม่แน่ใจว่าจะเป็นไปได้หรือไม่ได้ **เมื่อแผนฯ ๑ ออกมาแล้วคนรอบข้างก็ยอมรับ** เพราะว่าเราอาศัยกระทรวง ทบวง กรมมาก โครงการเขาก็เป็นคนเขียนขึ้นมา อาศัยเรามาช่วยประสานและเติมให้สมบูรณ์ ฉะนั้น พอเขียนเสร็จกระทรวงต่างๆ ต้องรับโครงการต่างๆ ของเขาไปหมดของใครใคร่ก็รับไปหมด ก็หมายความว่าเราได้กระทรวง ทบวง กรม รับโครงการไปหมดในแผนฯ ๑ ซึ่งเป็นการนำโครงการของกระทรวงต่างๆ มารวมกันแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนทั่วๆ ไปพูดถึงเรื่องรายได้ประชาชาติ การเงิน การคลัง และส่วนที่เป็นเรื่องโครงการ ได้แก่ เกษตร อุตสาหกรรม คมนาคม ศึกษา สาธารณสุข เป็นส่วนใหญ่

แผนฯ ๑ ใช้ในช่วงปี ๒๕๐๔ - ๒๕๐๙
เดิมตั้งใจจะเป็นแผนฯ ๕ ปี ถือเป็นหลักและมี
เหตุผลที่ว่า ระยะเวลาพอสมควรไม่นานเกินไป
ไม่สั้นไป ถ้าสั้นไปน้อยกว่า ๕ ปี ยังไม่ทันไร
เวลาก็หมดไปแล้วต้องเริ่มใหม่ทุกทีไป แต่แผนฯ ๑
ใช้เวลา ๖ ปี เรียกว่า ๓ ปีแรก และ ๓ ปีหลัง
เนื่องจากข้อมูลโครงการที่ได้มาจากกระทรวงต่างๆ
ยังไม่สมบูรณ์ ในช่วง ๓ ปีแรก จึงใช้ไปก่อน
เพื่อดูข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น และแก้ไขข้อมูล
โครงการต่างๆ ให้สมบูรณ์ พอครบ ๓ ปีแรก
มาเป็น ๓ ปีหลัง ก็ปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น”

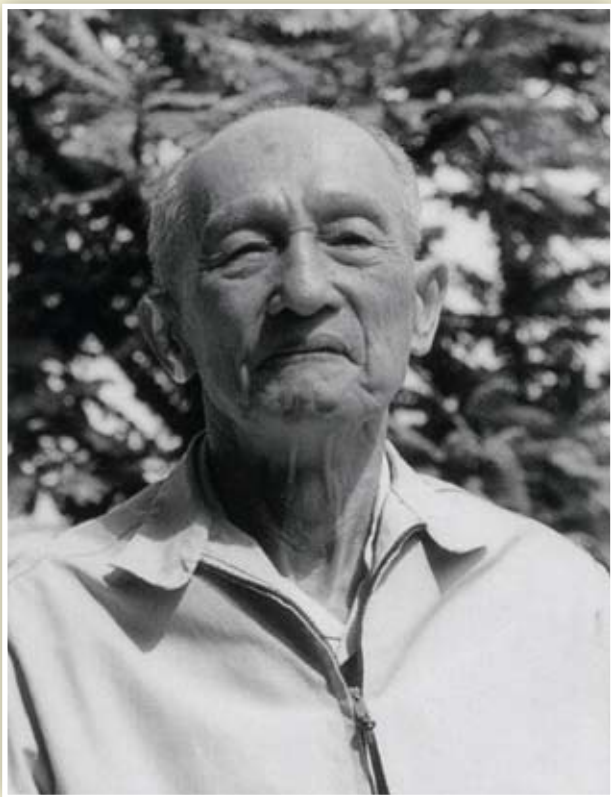

กระทรวงให้ความร่วมมือดี

“การประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ไม่มีปัญหา กระทรวงต่างๆ
ให้ความร่วมมือ เพราะว่าเราวิ่งไปหาเขา พูดง่ายๆ ว่าเราไปง้อเขา เนื่องจาก
กระทรวงเป็นเจ้าของเรื่องมีโครงการต่างๆ ว่าจะทำอะไรกัน แต่ว่าอาศัยที่เรา
ได้อำนาจตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ซึ่งตามกฎหมาย
มีอยู่ข้อหนึ่งว่า โครงการต่างๆ และงบประมาณจะต้องผ่านสภาพัฒนก่อน

เรามีเจ้าหน้าที่แต่ละด้านจะไปประสานงานกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง
เพื่อให้เป็นไปตามแผนฯ ถ้าเป็นไปไม่ได้ตามแผนฯ หรือมีปัญหาอะไรก็ต้อง
เอาปัญหามาคุยกันและแก้ไขด้วยกัน หน่วยงานปฏิบัติยินดีที่จะทำตามแผนฯ
เพราะว่าเราไปเอาโครงการต่างๆ มาจากเขา และเรายังช่วยในด้านงบประมาณ
สรุปแล้ว การทำแผนฯ ในสมัยนั้น เรานำแผนของกระทรวงต่างๆ มารวมเป็น
แผนชาติ และมีการปรับปรุงแก้ไขบ้าง จากนั้นก็นำไปปฏิบัติ”

เจ้าของเงินกู้มีบทบาทชี้้นำ

“ตอนนั้นมีการใช้เงินกู้จากธนาคารโลก เจ้าของเงินกู้ได้เข้ามามีบทบาทมากในการชี้ให้เราทำโครงการอย่างไร ทั้งนี้ โครงการส่วนใหญ่ต่างประเทศเสนอมา เพราะว่ากระทรวง ทบวง กรม สมัยนั้นใช้ผู้เชี่ยวชาญจากองค์การสหประชาชาติ (UN) มาช่วย และก่อนที่จะกู้เงินได้จะต้องมีคณะผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศเข้ามาสำรวจและศึกษาร่วมกันก่อน

ไม่ว่าจะทำโครงการอะไร แล้วมาทำความเข้าใจกันว่าอะไรจะแก้ไขตรงไหน ควรจะทำอะไร และควรจะได้เงินมากน้อยแค่ไหน ซึ่งควรจะเป็นแนวทางอย่างนี้ เพราะเจ้าของเงินก็จะต้องดูแลของเขา โดยโครงการเงินกู้ช่วงแรกเป็นในด้านเกษตร พลังงาน ไฟฟ้า ประปา ชลประทาน ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ส่วนด้านอุตสาหกรรมยังมีน้อย ด้านเกษตรนั้นเพราะเป็นอาชีพหลักของคนไทย โดยทางด้านการชลประทานก็เงินมาดำเนินงานเป็นจำนวนมาก

ในการวิเคราะห์โครงการในช่วงนั้น เรามีการแบ่งเป็นสาขา (Sector) เช่น เกษตร อุตสาหกรรม คมนาคม ศึกษา สาธารณสุข งบลงทุนรัฐวิสาหกิจ เมื่อได้ข้อมูลโครงการมาจากใคร ก็จะรายงานไปหน่วยนั้น ทำการศึกษาว่าถูกต้องเรียบร้อยหรือไม่ ข้อมูลครบสมบูรณ์หรือไม่ หลักเกณฑ์การวิเคราะห์โครงการส่วนใหญ่นำมาจากต่างประเทศ ด้านการเกษตรอาศัยฟังความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญจากองค์การสหประชาชาติบ้าง ว่าควรจะเป็นอย่างไร ควรมีการพัฒนาพืชผลอย่างไร ใช้น้ำมากหรือน้อย”

ผลสำเร็จของการใช้แผนฯ ๑

“ผมพอใจกับแผนฯ ๑ คือ ทำเท่าที่ทำได้ให้ดีที่สุด เศรษฐกิจในช่วงนั้นส่วนใหญ่เดินไปตามแผนที่วางไว้ เพราะว่าทำไปแก้ไป ที่เขียนไว้ไม่ถูกก็แก้ไขปรับปรุงให้ถูก ๓ ปีแรกถึงจะปรับครั้งหนึ่ง เมื่อสิ้นสุดแผนฯ ไม่มีการประเมินผล เพราะว่ายังไม่ได้ตั้งกองประเมินผล ผลสำเร็จของแผนใช้วิธีการดูว่าเป็นอย่างไร กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ก็ดูโครงการต่างๆ ที่เขียนขึ้นแล้วก็มีส่งมา เกิดมีข้อบกพร่องต้องแก้ไขใหม่ ก็ช่วยกันเสริมเพิ่มเติมเข้าไป”

ความประทับใจในการทำงานที่สภาพัฒน์

“ผลงานที่ภาคภูมิใจที่ฝากไว้ให้
สภาพัฒน์ คือ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑
เพราะว่าได้ทำมากับมือ เจ้าหน้าที่ช่วยกันเขียน
แบ่งเป็นสาขาต่างๆ เช่น เกษตร อุตสาหกรรม
คมนาคม แล้วผมตรวจแก้ไขอีกครึ่งหนึ่ง

ส่วนสิ่งที่ผมประทับใจในการทำงาน
ที่สภาพัฒน์ คือการร่วมมือของคนทำงาน

การทำแผนฯ ๑ ที่สำเร็จด้วยดี เพราะทุกคน
ร่วมแรงร่วมใจกันดี สนุกตลอดเลย ชุมนุมกันไปหมด ทุกอย่างเริ่มต้นจากศูนย์
ตอนแรกก็หนักใจ เพราะทุกคนใหม่กันทั้งนั้น ยังไม่มีประสบการณ์ก็มาหา
ประสบการณ์กันไป ช่วยกันทำคนละไม้คนละมือเพราะว่าทำด้วยน้ำใจ จะทำอะไร
ก็ต้องมาศึกษาหาความรู้กัน อาศัยช่วยกันไป แก้ไขกันไป ทำกันไปเท่าที่จะทำได้
ก็ช่วยให้สามารถจัดทำแผนฯ ได้สำเร็จและเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานต่างๆ”

ออกจากสภาพัฒน์... เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

“ในปี ๒๕๐๖ ผมได้รับแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษา กระทรวงการคลัง
ต่อมาเป็นผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จากนั้นในปี ๒๕๑๙ - ๒๕๒๐
ผมไปเป็นที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และท้ายสุดไปเป็นรัฐมนตรี
ช่วยว่าการกระทรวงการคลังในปี ๒๕๒๐-๒๕๒๒ โดยพลเอก เกรียงศักดิ์
ชมนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี ตอนนั้นผมมีอายุ ๖๕ ปี หลังจากนั้นมาก็ไม่ได้
ทำอะไรมาก จะมีบ้างก็ไปเป็นกรรมการต่างๆ เช่น กรรมการสภาพัฒน์ ตอนนี้อยู่
วามือมา ๑๕ ปีแล้ว เนื่องจากสุขภาพไม่ดี”

ความเห็นต่อบทบาทสหภาพพัฒนาในอนาคต

แม้ว่าในปัจจุบัน ท่านเลขาฯ ฉลอง จะไม่ค่อยได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องเศรษฐกิจเท่าใดนัก แต่ท่านได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องบทบาทสหภาพพัฒนาในอนาคตไว้อย่างน่าสนใจมาก

“สหภาพเดินไปถูกทางดีแล้ว **บทบาทของสหภาพพัฒนาในอนาคตนั้น ควรจะเน้นเรื่องสังคมมากขึ้น** โดยเฉพาะด้านการศึกษาและสาธารณสุข เพราะเป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งด้านรัฐและเอกชน เศรษฐกิจจะไปได้ดี ต้องอาศัยความก้าวหน้าของการศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญ คนที่จบจากมหาวิทยาลัย จะมาช่วยให้มีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ควรกระจายออกไปให้คนได้รับการศึกษาและความรู้มากยิ่งขึ้น นอกจากนั้น ยังต้องอาศัยทางด้านภาคเอกชน (Private Sector) ควรจะต้องมีคนจบการศึกษาดีๆ ไปทำงาน เคียวนี่ภาคเอกชนสำคัญมากขึ้น ควรให้ภาคเอกชนเข้าใจเรื่องแผนการพัฒนาให้ดีขึ้น เพื่อที่จะช่วยเป็นกำลังได้มาก อาทิ ให้ความรู้ว่าจะพัฒนาฯ มีอะไร เป็นอย่างไร ทำอย่างไร

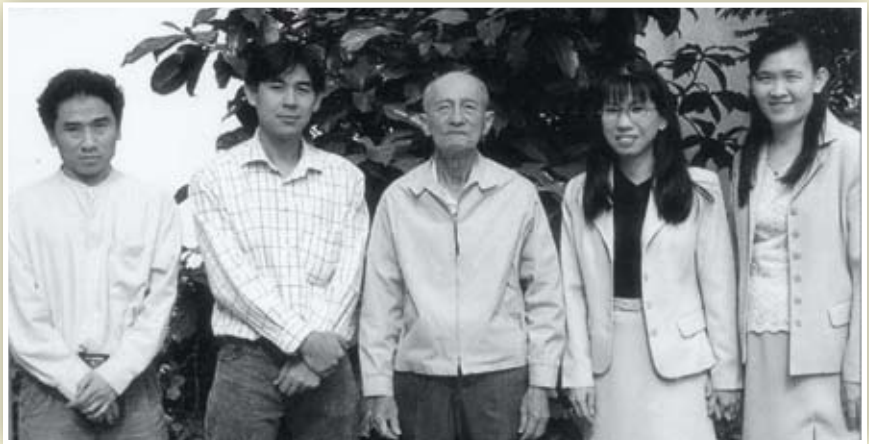
นอกจากนั้น บทบาทของสภาพัฒน์ในแง่การทำแผน วิเคราะห์
โครงการ ดึงการลงทุนของรัฐวิสาหกิจควรที่จะคงไว้ เพราะหน่วยงานราชการ
กระทรวงต่างๆ รัฐวิสาหกิจก็ยังมีความสำคัญในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ
ของเรา ไม่ว่าจะเป็นไฟฟ้า ประปา ถนนหนทาง ทางด้านบทบาทของการเป็น
หน่วยงานทางวิชาการนั้น สภาพัฒน์ควรจะมีบทบาทมากขึ้น แต่การที่จะมีบทบาท
มากขึ้นจำเป็นต้องมีประสบการณ์ ซึ่งการทำโครงการหนึ่งๆ จะต้องมีการสำรวจ
ศึกษา ต้องไปกับกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ รวมทั้งต้องลงพื้นที่ด้วย

ในเรื่องการเมืองกับสภาพัฒน์นั้น ความจริงทุกหน่วยงานก็ต้องพาดพิง
กับการเมืองมาก รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องก็ต้องมีความคิดเห็น มีข้อปรึกษาหารือบ้าง
ต้องเกี่ยวกันอยู่เรื่อย ถ้าในแง่การบริหารหน่วยงาน ควรห้วงทางการเมืองไว้หน่อยก็
จะดี เราก็กทำตามหลักวิชาการ หลักการของเรา ส่วนทางการเมืองเมื่อได้เรื่องไป
เขาจะไปขบคิดหรือมีความต้องการของเขาอย่างไรก็แล้วแต่

ผมเห็นด้วยกับการพัฒนาคนในแผนฯ ๘ สำหรับในแผนฯ ๙ ก็ควร
จะเน้นการพัฒนาสังคม และการศึกษา สาธารณสุขมากขึ้น เพราะว่าบริการ
ทางการศึกษาและสาธารณสุขยังขาดและล่าช้ามาก ซึ่งอาจจะกลายเป็นอุปสรรค
ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศก็ได้ อย่างเช่นในแผนฯ ๑ ก็คิดกันว่า
การศึกษาภาคบังคับจะมีแค่ ป.๗ หรือ ป.๖ ดี มีการถกเถียงกัน

ประเทศไทยควรจะต้องมีแผนพัฒนาฯ เรื่อยไปไม่สิ้นสุด เพราะ
แผนพัฒนาฯ นี่เป็นการประกาศให้รู้ว่าเราจะทำอะไร เดินไปทางไหน จะได้
ก้าวเดินไปด้วยกันพร้อมๆ กัน ทั้งภาครัฐ เอกชน และทั้งประเทศ การที่จะ
รู้อะไรกันก็ต้องอาศัยแผนพัฒนาฯ ให้รู้ทั่วๆ กัน ประสานกันไป”

เลขาธิการฯ ผู้เปี่ยมล้นด้วยความสามารถและความเมตตา

“ในโอกาสที่สภาพัฒน์จะครบรอบ ๕๐ ปี ขอฝากไปว่า งานของ สภาพัฒน์ต่อไปควรจะเน้นเรื่องการศึกษา สาธารณสุข ให้น้ำหนักมากกว่าเดิม เพราะว่าการศึกษาและสาธารณสุขยังขาดแคลนมาก จำเป็นจะต้องก้าวไปก้าวนี้ เพื่อความก้าวหน้าของสังคม และประชาชนอยู่ดีมีสุขมากขึ้น”

ท่านเลขาธิการฯ ฉลอง ปิงตระกุล ฝากความคิดเห็นในการจัดทำ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ไว้กับคณะผู้สัมภาษณ์ ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อสภาพัฒน์ ซึ่งขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างการยกร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกภาคส่วนของสังคม ผนึกกำลัง ร่วมกันวางแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับสถานะเศรษฐกิจและสังคมไทยขณะนี้

คณะผู้สัมภาษณ์ กราบลาท่านเลขาธิการฯ คนที่ ๒ ของสภาพัฒน์ **ท่านฉลอง ปิงตระกุล ด้วยความเคารพและซาบซึ้งใจ ทั้งในคุณวุฒิ วิทยุฒิ และความมีเมตตาของท่าน** ท่านกรุณาเดินออกมาส่งที่ประตูบ้านและโบกมือ ให้พวกเรา ซึ่งเป็นภาพที่ยังคงติดตรึงอยู่ในความทรงจำของพวกเราทุกคน ก่อนจากมาพวกเราอดเหลียวกลับไปดูท่านอีกครั้งไม่ได้ และคิดว่าในโอกาส ข้างหน้าคงได้ไปกราบท่านอีก

ฉลอง ปังตระกูล

เลขานุการฯ ผู้นำการจัดทำแผนฯ ๑

วางรากฐานการวางแผนพัฒนาประเทศ

ฉลอง ปังตระกูล เลขานุการฯ คนที่ ๒ ของสภาพัฒนา เป็นผู้บุกเบิกการจัดทำแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ ซึ่งเป็นครั้งแรกที่สภาพัฒนาได้รับมอบหมายภารกิจนี้ ท่านได้ใช้ความสามารถทั้งในเชิงวิชาการและการประสานกับหน่วยงานราชการต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องเป็นระบบในการจัดทำแผนฯ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนต้องฝ่าฟันอุปสรรคนานัปการจนกระทั่งแผนฯ สำเร็จลุล่วง และนำมาใช้เป็นกรอบพัฒนาประเทศไทย

ท่านฉลอง ปังตระกูล เข้ารับราชการครั้งแรก ณ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๙๓ ย้ายมาปฏิบัติงาน ณ สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ จนได้รับแต่งตั้งเป็นเลขานุการฯ (พ.ศ. ๒๔๙๙ - ๒๕๐๖) จากนั้นได้รับแต่งตั้งเป็นผู้แทนประเทศไทยประจำธนาคารโลก และที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจและการคลัง กรุงวอชิงตัน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ต่อมาย้ายกลับมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จากนั้นได้รับแต่งตั้งเป็นรองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และใน พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ในสมัยรัฐบาล

คัดลอกจากหนังสือ “๖ ทศวรรษ สภาพัฒนา” จัดทำโดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อมาท่านได้กลับมาช่วยงาน
สภาพัฒน์อีกครั้งหนึ่งในฐานะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
รวมทั้งเข้าร่วมในคณะกรรมการที่สำคัญอีกหลายคณะ

ในวาระโอกาสครบรอบ ๕๐ ปี ของวันคล้ายวันสถาปนาสำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์
๒๕๔๓ สำนักงานฯ ได้จัดทำหนังสือ “๕ ทศวรรษ สภาพัฒน์” และได้มีโอกาส
เรียนสัมภาษณ์ท่านฉลอง ปิงตระกุล ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวท่านมีอายุประมาณ
๘๐ ปี

และเมื่อ ๑๐ ปีผ่านไป คณะจัดทำหนังสือ **“๖ ทศวรรษ สภาพัฒน์”** ก็ได้มีโอกาสกราบเรียนสัมภาษณ์ท่านอีกครั้งหนึ่ง ในขณะที่ท่านมีอายุถึง ๙๐ ปีแล้ว และเพื่อไม่เป็นการรบกวนเวลาของท่านมากเกินไป คณะสัมภาษณ์จึงขอเรียนสัมภาษณ์ท่านในประเด็นใหม่ๆ โดยประเด็นที่เคยเรียนสัมภาษณ์แล้วได้ใช้บทสัมภาษณ์เดิม

บทบาทของสภาพัฒนาฯ

ในช่วงแรกที่ผมเป็นเลขาธิการฯ นั้น สภาเศรษฐกิจฯ เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาเศรษฐกิจ ดัชนีค่าครองชีพแก่รัฐบาลและคณะรัฐมนตรีตามที่ต้องการให้ช่วยเหลือ จนกระทั่งในปี ๒๕๐๐ ประเทศไทยได้ขอให้ธนาคารโลกเข้ามาสำรวจภาวะเศรษฐกิจ จากนั้นได้เปลี่ยนชื่อหน่วยงานเป็น **“สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ”** ใน พ.ศ. ๒๕๐๒ พร้อมทั้งเพิ่มบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาประเทศเป็นหลัก และการวิเคราะห์โครงการต่างๆ ด้วย

ในตอนนั้นเรายังไม่มีประสบการณ์เลย ทั้งยังไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ โดยเฉพาะในเรื่องการวิเคราะห์โครงการ ส่วนในด้านงบประมาณนั้น สำนักงบประมาณเป็นผู้รับผิดชอบ และสภาพัฒน์เข้าไปร่วมในการประสานงานกับสำนักงบประมาณ ต่อมาในช่วงแผนฯ ๒-๓ **เมื่อได้จัดตั้งคณะกรรมการบริหารสภาพัฒน์แล้ว เมื่อกระทรวงต่างๆ หรือรัฐวิสาหกิจจะดำเนินการลงทุนต้องผ่านคณะกรรมการสภาพัฒน์ก่อน ***

เมื่อสภาพัฒน์วิเคราะห์โครงการไปแล้วส่วนใหญ่รัฐบาลเห็นด้วยการเมืองไม่เคยมาบิปรการทำงานของเรา อาจเป็นเพราะว่าขณะนั้นบทบาท

* คณะกรรมการบริหารสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๐๒

ของเราไม่โดดเด่นเท่าไรนัก เราก็กู้ทำงานของเราไป กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ
ดูจะมีความสำคัญมากกว่า

การพัฒนาที่มีบทบาทสำคัญมากขึ้น เป็นเพราะการที่เราไป
ปรึกษาเขา และเขาให้คำปรึกษามา เกิดการแลกเปลี่ยนกัน ก็ช่วยทำให้
การทำงานเร็วขึ้น และเนื่องจากมีกฎหมายระบุไว้ว่า ในการจะพัฒนาโครงการ
ต่างๆ งบลงทุนจะต้องผ่านสภาพัฒน์ก่อน โดยในตอนแรกเกิดจากการร่วมมือกัน
จะใช้กฎหมายอย่างเดียวไม่ได้ อีกทั้งเรายังมีความตั้งใจ ในการร่วมมือร่วมใจ
ปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นมาก

เศรษฐกิจไทยยุคปี ๒๕๐๐

เศรษฐกิจไทยมีจุดอ่อนมาก พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นปีที่ข้าวขาดแคลน
เศรษฐกิจฝืดเคือง ตกต่ำมาก ฝนไม่ตกหรือตกน้อยมาก ข้าวปลูกไม่ได้
คนต้องไปขุดขุยไผ่มารับประทาน ในปี ๒๕๐๑ เกิดภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ
ปริมาณสินค้าส่งออกยังมีจำนวนน้อย ได้แก่ น้ำตาล ข้าวโพด ยาง ดีบุก
ซึ่งสภาเศรษฐกิจฯ ได้เข้าไปมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจโดยการให้
คำแนะนำแก่รัฐบาล ซึ่งต้องมีการศึกษาเรื่องที่เป็นปัญหาและอาศัยผู้เชี่ยวชาญ
จากต่างประเทศมาช่วยเป็นครั้งคราว โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากองค์การสหประชาชาติ
มาประจำอยู่ ๒ คน

การสำรวจสถานะเศรษฐกิจของธนาคารโลก

ในช่วงที่มีผู้แทนจากธนาคารโลกเข้ามาช่วย ได้มีการจัดตั้ง
คณะกรรมการฯ ขึ้น ซึ่งผมเป็นหนึ่งในกรรมการและมี ม.ล.เดช สนิทวงศ์
เป็นประธานกรรมการ โดยมีผู้แทนจากธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวง
ต่างๆ ร่วมเป็นกรรมการ ซึ่งใช้เวลาในการสำรวจเศรษฐกิจประมาณ ๑ ปี

การทำงานกับชาวต่างประเทศเป็นไปได้เรียบร้อยดี ต้องมีการหารือกันเป็นประจำ โดยเจ้าหน้าที่ธนาคารโลกมาทำงานทุกวัน มีหัวหน้าชื่อ ศาสตราจารย์ เอ็ดเวิร์ด พี.ที. มาจากมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน แต่มีปัญหาการขาดข้อมูลในด้านต่างๆ เช่น รายได้ประชาชาติ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ส่วนเรื่องเขตรัฐนั้น พอมีอยู่บ้าง เพราะกระทรวงเกษตรฯ ได้ทำไว้นานแล้ว การแก้ไขปัญหारे่องข้อมูล ต้องขอความร่วมมือจากกระทรวงต่างๆ ช่วยรวบรวมข้อมูล

เกี่ยวกับตัวเลขบัญชีรายได้ประชาชาตินั้น สภาเศรษฐกิจธนาคารชาติ และกระทรวงพาณิชย์ ได้ร่วมมือกันจัดทำ และได้มีการจัดตั้งกองรายได้ประชาชาติขึ้น ณ สภาเศรษฐกิจฯ ใน พ.ศ. ๒๕๐๐ หลังจากที่ธนาคารโลกให้มีการจัดทำตัวเลขรายได้ประชาชาติ

ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นกรรมการบริหารตั้งแต่เป็นสภาเศรษฐกิจฯ ในขณะที่ท่านเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งท่านได้เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญของสภาพัฒน์ ในการสนับสนุนข้อมูลด้านการเงิน

ผู้นำ... ทำแผนฯ ๑

การจัดทำแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรก นับเป็นเรื่องใหม่มากของประเทศไทย เนื่องจากเจ้าหน้าที่ยังไม่มีความรู้ในด้านนี้ จึงมีปัญหาหลายประการ แต่ก็สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จากความร่วมมือร่วมใจและความตั้งใจจริงในการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ทั้งภายในและภายนอกสำนักงานฯ มีการปรับปรุงแผนฯ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง และเพื่อความสมบูรณ์ของแผนฯ อันเป็นแนวทางในการจัดทำแผนฯ จนถึงปัจจุบัน

เหตุที่ต้องทำแผนฯ ตามคำแนะนำ
ของธนาคารโลก เนื่องจากว่า สมัยนั้น
ประเทศด้อยพัฒนาต่างๆ มีการจัดทำ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจ ส่วนประเทศที่
พัฒนาแล้วบางประเทศได้มีการจัดทำ
แผนบ้าง เราจึงได้ความคิดจากประเทศ
เหล่านั้น สำหรับประเทศด้อยพัฒนานั้น

เนื่องจากมีภาระมาก **กิจการที่จะทำจะต้องมีแผนคาดการณ์ล่วงหน้าว่า
ต้องการทำอะไร อย่างไร หน่วยงานราชการและประชาชนทั่วไปจะต้องรู้ เพื่อให้
ความร่วมมือกันทำคนละไม้คนละมือ ก็เลยต้องมีการจัดทำแผนฯ ขึ้น**

แผนฯ ๑ เราทำกันเอง ช่วยกันเขียนทุกกอง ทุกคนมีความตั้งใจ
ร่วมมือกันเป็นอย่างดี ในการศึกษาวิเคราะห์ และประสานขอข้อมูลจากกระทรวง
ต่างๆ โดยมีข้อมูลด้านเกษตรครบถ้วนที่สุด นอกจากนี้ ยังต้องฟังกระทรวงต่างๆ
ในด้านการทำโครงการต่างๆ อย่างมากด้วย

แผนฯ ๑ เป็นแผนฯ ๖ ปี

ตอนทำแผนฯ ๑ มีการวิพากษ์วิจารณ์กันมาก แต่ไม่ถึงกับต่อต้าน
เพราะว่าบุคคลภายนอกไม่เข้าใจ และไม่แน่ใจในความเป็นไปได้และประโยชน์
ที่จะได้รับจากแผนฯ **เมื่อประกาศใช้แผนฯ ๑ ก็ได้รับการยอมรับเป็นอย่างดี**
เนื่องจากการมีส่วนร่วมของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ในการกำหนดโครงการ
และการประสานงานอย่างใกล้ชิดจากสภาพัฒน์ ฉะนั้น เมื่อประกาศใช้แผนฯ
กระทรวงต้องรับโครงการเหล่านั้นไปดำเนินการ โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑
ได้แก่ รายได้ประชาชาติ การเงินการคลัง และส่วนที่ ๒ คือ โครงการต่างๆ ได้แก่
เกษตร อุตสาหกรรม คมนาคม ศึกษา สาธารณสุข

แผนฯ ๑ เดิมตั้งใจจะทำเป็นแผนฯ ๕ ปี แต่เป็นแผนฯ ๖ ปี เนื่องจากข้อมูลไม่สมบูรณ์ โครงการต่างๆ ที่ได้มาจากกระทรวงต่างๆ ยังมีข้อบกพร่อง โดยแบ่งเป็น ๒ ช่วงๆ ละ ๓ ปี ช่วง ๓ ปีแรก มีการพิจารณาข้อบกพร่องและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ส่วนในช่วง ๓ ปีหลังเพิ่มเติมข้อมูลโครงการต่างๆ ให้ครบถ้วน และปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งในแผนฯ ๑ มีการถกเถียงกันว่าการศึกษากภาคบังคับจะมีแค่ ป. ๖ หรือ ป. ๗ ดี

กระทรวงให้ความร่วมมือดี

การประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ไม่มีปัญหา ให้ความร่วมมือดี เนื่องจากกระทรวงเป็นเจ้าของโครงการต่างๆ จะทำอะไรกัน แต่อาศัยที่เราได้อำนาจตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจฯ ซึ่งตามกฎหมายมีข้อหนึ่งระบุว่า โครงการต่างๆ แลงบประมาณจะต้องผ่านการพิจารณาจากสภาพัฒน์ก่อน

เรามีเจ้าหน้าที่ไปประสานงานกับกระทรวงที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้าน เพื่อให้เป็นไปตามแผน และร่วมกันแก้ไขปัญหา หน่วยงานปฏิบัติยดีที่จะทำตามแผนฯ เนื่องจากได้รวบรวมโครงการของกระทรวงต่างๆ ไว้ในแผนชาติ โดยสภาพัฒน์เป็นผู้พิจารณาเรื่องงบประมาณ

เจ้าของเงินกู้มีบทบาทชั้นนำ

ตอนนั้นมีการใช้เงินกู้จากธนาคารโลก เจ้าของเงินกู้ได้เข้ามามีบทบาทมากในการชี้แนะการดำเนินโครงการ ทั้งนี้โครงการส่วนใหญ่ต่างประเทศเสนอมา เพราะว่าสมัยนั้นองค์การสหประชาชาติส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยงานที่กระทรวง ทบวง กรม และก่อนที่จะกู้เงินได้จะต้องมีคณะผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศเข้ามาสำรวจและศึกษาร่วมกันก่อน ไม่ว่าจะทำโครงการอะไร

แล้วมาทำความเข้าใจกันว่าอะไรจะแก้ไขตรงไหน ควรทำอะไรและควรจะได้เงินจำนวนเท่าใด เพราะเจ้าของเงินก็ต้องดูแลการใช้งบประมาณให้เป็นไปอย่างเหมาะสม โดยโครงการเงินกู้ช่วงแรกเน้นในด้านเกษตรและการชลประทาน เพราะเป็นอาชีพหลักของคนไทย นอกจากนี้ ยังมีด้านพลังงาน ไฟฟ้า ประปา โครงสร้างพื้นฐาน ส่วนด้านอุตสาหกรรมยังมีน้อย

ในการวิเคราะห์โครงการจะแบ่งเป็นสาขา (Sector) เช่น เกษตร อุตสาหกรรม คมนาคม ศึกษา สาธารณสุข งบลงทุนรัฐวิสาหกิจ เมื่อได้ข้อมูลโครงการมาจากใคร ก็จะทำงานไปที่หน่วยนั้นทำการศึกษาดูว่าถูกต้องเรียบร้อย ข้อมูลครบสมบูรณ์หรือไม่ หลักเกณฑ์การวิเคราะห์โครงการส่วนใหญ่นำมาจากต่างประเทศ ด้านเกษตรจะพิจารณาความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากองค์การสหประชาชาติ ว่าควรพัฒนาพืชผลอย่างไร ใช้ปุ๋ยมากหรือน้อยเพียงใด

ผลของการจัดทำแผนฯ

ผมพอใจกับแผนฯ ๑ เศรษฐกิจในช่วงนั้นส่วนใหญ่เดินไปตามแผนที่วางไว้ เพราะว่าทำไปแก้ไป ที่เขียนไว้ไม่ถูกก็แก้ไข เมื่อสิ้นสุดแผนฯ ไม่มีการประเมินผล เพราะว่ายังไม่ได้ตั้งกองประเมินผล ผลสำเร็จของแผนใช้วิธีการพิจารณาว่าเป็นอย่างไร กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ก็พิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องของโครงการ

คนสภาพัฒน์ทำงานด้วยใจ

สิ่งที่ผมประทับใจในการทำงานที่สภาพัฒน์ คือ การร่วมมือของคนทำงาน ทุกคนร่วมใจกันดี สนุกตลอดเลย ชุมนุมกันไปหมด เรียกว่าทุกคนใหม่กันทั้งนั้น ยังไม่มีประสบการณ์ก็มาหาประสบการณ์กันไป ช่วยกันทำคนละไม้คนละมือ เพราะว่าทำด้วยน้ำใจ ทุกอย่างเริ่มต้นจากศูนย์ ต้องช่วยกันแก้ไขปัญหา แต่ได้พยายามและประสบความสำเร็จด้วยดี

ผลงานที่ภาคภูมิใจที่ฝากไว้ให้ สศช. คือ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ เพราะว่าได้ทำมากับมือ เจ้าหน้าที่ช่วยกันเขียนแบ่งเป็นสาขาต่างๆ เช่น เกษตร อุตสาหกรรม คมนาคม แล้วผมก็มาตรวจแก้อีกครั้งหนึ่ง

บทบาทสภาพัฒน์ในอนาคต

บทบาทของ สศช. ในอนาคตนั้น เรื่องสังคม เช่น การศึกษา สาธารณสุข ควรจะเน้นมากขึ้น เพราะเป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจ มีการกระจายให้คนได้รับการศึกษาและความรู้มากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการจัดทำแผนฯ วิเคราะห์ โครงการ การพิจารณาการลงทุนของรัฐวิสาหกิจควรที่จะคงไว้ เพราะกระทรวงต่างๆ รัฐวิสาหกิจยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นไฟฟ้า ประปา ถนน นอกจากนี้ สศช. ควรมีบทบาทในการเป็นหน่วยงานวิชาการมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีประสบการณ์ ซึ่งการทำโครงการต่างๆ จะต้องมีการลงพื้นที่สำรวจศึกษาร่วมกับกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ

สศช. เดินไปถูกทางดีแล้ว แต่ควรให้น้ำหนักในด้านสังคมมากขึ้น เพราะเศรษฐกิจจะเจริญเติบโตได้ดีต้องขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาที่สูงขึ้นของประชาชน นอกจากนั้น บุคลากรในภาคเอกชนควรได้รับการศึกษาในระดับสูงขึ้น และมีความเข้าใจในเรื่องแผนพัฒนาประเทศ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศของเรา ผมเห็นด้วยกับการพัฒนาคนในแผนฯ ๘

ในเรื่องการเมืองกับ สศช. นั้น ความจริงทุกหน่วยงานก็ต้องพาดพิงกับการเมืองมาก รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องก็ต้องมีความคิดเห็น มีข้อปรึกษาหารือบ้าง ในด้านการบริหารหน่วยงาน ควรทางการเมืองไว้ สศช. ควรปฏิบัติงานตามหลักวิชาการ

ประเทศไทยควรจะต้องมีแผนพัฒนาฯ เพราะแผนพัฒนาฯ นี้เป็นการประกาศให้รู้ว่าเราจะทำอะไร เดินไปทางไหน จะได้ก้าวไปพร้อมๆ กัน ทั้งภาครัฐ เอกชน และทั้งประเทศ การที่จะรู้อะไรกันก็ต้องอาศัยแผนพัฒนาฯ มีการประสานงานให้รู้ทั่วๆ กัน

ฝากถึงชาวสภาพัฒน์

ในโอกาสที่ สศช. จะครบรอบ ๖๐ ปี ขอให้ชาว สศช. เชื่อมั่นในตนเอง รู้หน้าที่ ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นข้าราชการต้องทำงานให้เกิดประโยชน์แก่บ้านเมือง และขอให้มีความสุข ความเจริญในหน้าที่การงานทุกคน

กิจวัตรประจำวันในวัย ๕๐ ปี

แม้จะมีวัยถึง ๕๐ ปีแล้วก็ตาม ท่านเลขาฯ ฉลอง ปิงตระกูล ยังมีสุขภาพที่แข็งแรง และมีความสุขในบ้านที่ร่มรื่นกับ**คุณหญิงศศิวงศ์ ปิงตระกูล** ภรรยา และลูกๆ หลานๆ โดยท่านจะตื่นนอนแต่เช้าทุกวัน อ่านหนังสือพิมพ์ และดูโทรทัศน์เกี่ยวกับข่าวการเมือง และสารคดี ซึ่งท่านเห็นว่าขณะนี้ประชาชนให้ความสนใจในเรื่องของบ้านเมืองมากกว่าสมัยที่ท่านเริ่มทำงาน และประชาชนมีความรู้มากขึ้น จะเห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกจำนวนมาก ในขณะนี้

ท่านจะเดินไปรับประทานอาหารกลางวันที่ห้างโลตัส ปากซอย สุขุมวิท ๕๐ เกือบทุกวัน ซึ่งห่างจากบ้านของท่านที่ตั้งอยู่ในซอยแสงอุทัย ประมาณ ๕๐๐ เมตร ต้องใช้เวลาเดินทางไปและกลับประมาณ ๕๐ นาที ทั้งนี้ ท่านให้เหตุผลว่าต้องการออกกำลังกาย ออกไปดูบ้านเมือง และพบปะผู้คน

อ. ลัย

ท่านฉลอง ปังตระกูล

Atop Empire State Building, New York

บทความไว้อาลัย

“ฉลอง ปิงตระกูล” อดีตเลขาธิการ สศช.

ผู้นำการจัดทำแผนพัฒนาประเทศฉบับแรกของไทย

นายฉลอง ปิงตระกูล

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(พ.ศ. ๒๔๙๙-๒๕๐๖)

นายฉลอง ปิงตระกูล เลขาธิการฯ ท่านที่ ๒ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นผู้มีความสำคัญยิ่งต่อประเทศไทย โดยท่านได้บุกเบิกการจัดทำแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๐๙) ซึ่งเป็นครั้งแรกที่ สศช. ได้รับ

มอบหมายภารกิจนี้ ท่านได้ใช้ความสามารถทั้งในเชิงวิชาการและการประสานกับหน่วยงานราชการต่างๆ เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นระบบในการจัดทำแผนฯ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนถึงฝ่าฟันอุปสรรคนานัปการจนกระทั่งแผนฯ สำเร็จลุล่วง และนำมาใช้เป็นกรอบพัฒนาประเทศไทย

ประวัติการรับราชการ

ท่านเกิดเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๔๖๓ เข้ารับราชการครั้งแรก ณ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต่อมาในปี ๒๔๙๓ ย้ายมาปฏิบัติงาน ณ สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ หรือ สศช. ในขณะนั้น จนได้รับแต่งตั้งเป็นเลขาธิการฯ (ปี ๒๔๙๙-๒๕๐๖) จากนั้นได้รับแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษากระทรวงการคลัง ที่ปรึกษาเศรษฐกิจและการคลังกรุงวอชิงตัน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และรองผู้อำนวยการสายเอเชีย ประจำธนาคารโลก ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ต่อมาย้ายกลับมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จากนั้นได้รับแต่งตั้งเป็นรองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และในปี ๒๕๒๐ ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ในสมัยพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อมาท่านได้กลับมาช่วยงาน สศช. อีกครั้งหนึ่งในฐานะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติถึง ๖ ชุด รวมทั้งเข้าร่วมในคณะกรรมการที่สำคัญอีกหลายคณะ

สศช. ในยุค “เลขาธิการฯ ฉลอง”

ในช่วงแรกที่ท่านขึ้นดำรงตำแหน่งเลขาธิการฯ นั้น สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาเศรษฐกิจ ดัชนีค่าครองชีพ แก่รัฐบาลและคณะรัฐมนตรีตามที่ต้องการให้ช่วยเหลือ จนกระทั่งในปี ๒๕๐๐ ประเทศไทยได้ขอให้ธนาคารโลกเข้ามาสำรวจภาวะเศรษฐกิจ จากนั้นได้เปลี่ยน

ชื่อหน่วยงานเป็น “**สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ**” ในปี ๒๕๐๒ พร้อมทั้งเพิ่มบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาประเทศเป็นหลัก และการวิเคราะห์โครงการต่างๆ

ท่านกล่าวไว้ในหนังสือ “๕ ทศวรรษ สภาพัฒน์” ซึ่งจัดทำขึ้นเมื่อปี ๒๕๔๓ ว่า “ต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น**สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ** **ก็มีเรื่องทำแผน ทำนโยบาย** การตัดสินใจ การจะเอาโครงการหรือไม่ แค่นั้นอย่างไร ตอนเป็นสภาเศรษฐกิจฯ ยังไม่มีอำนาจในเรื่องของการตัดสินใจ การวิเคราะห์โครงการ งบประมาณ โดยในแง่ของงบลงทุนนั้น สำนักงบประมาณเป็นคนทำและสภาพัฒน์เข้าไปร่วมอยู่ด้วย... ช่วงที่เป็นกรรมการบริหารของสภาพัฒน์ในช่วงแผนฯ ๒ - ๓ กระทรวงต่างๆ ที่จะลงทุนจะต้องมาผ่านสภาพัฒน์ เมื่อสภาพัฒน์วิเคราะห์โครงการไปแล้วส่วนใหญ่รัฐบาลเห็นด้วย การเมืองไม่เคยมาบิปรการทำงานของเรา...

การที่สภาพัฒน์มีบทบาทสำคัญมากขึ้น เป็นเพราะการที่เราไปปรึกษาเขา และเขาให้คำปรึกษามา เกิดการแลกเปลี่ยนกัน ก็ช่วยให้การทำงานเร็วขึ้น และอาศัยที่เรามีกฎหมายที่ว่าโครงการที่จะพัฒนาต่างๆ งบประมาณจะต้องผ่านสภาพัฒน์ แต่ตอนแรกทีเดียวเกิดจากความร่วมมือ จะใช้กฎหมายอย่างเดียวไม่ได้ ต้องร่วมมือกัน ต้องอาศัยกัน อีกทั้งการปฏิบัติงานของเราก็มีความตั้งใจ ร่วมใจกับหน่วยงานอื่นมาก”

ร่วมเป็นกรรมการสำรวจสภาวะเศรษฐกิจกับธนาคารโลก

เศรษฐกิจไทยในปี ๒๕๐๐ เป็นปีที่ข้าวขาดแคลนมาก แพง เศรษฐกิจฝืดเคือง และตกต่ำมาก ฝนไม่ตกหรือตกน้อยมาก ข้าวปลูกไม่ได้ ในปี ๒๕๐๑ เกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ปริมาณสินค้าส่งออกยังมีจำนวนน้อย ได้แก่ น้ำตาล ข้าวโพด ยาง ดีบุก ซึ่งสภาเศรษฐกิจฯ หรือ สศช. ขณะนั้น ได้เข้าไปมีบทบาท

ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ โดยการให้คำแนะนำแก่รัฐบาล ซึ่งต้องมีการศึกษาเรื่องที่เป็นปัญหา และอาศัยผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาช่วยเป็นครั้งคราว โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากองค์การสหประชาชาติมาประจำอยู่ ๒ คน

ในช่วงที่มีผู้แทนจากธนาคารโลกเข้ามาช่วย ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการฯ ขึ้น ซึ่งท่านเป็นหนึ่งในกรรมการ และมี ม.ล.เดช สนิทวงศ์ เป็นประธานกรรมการ โดยมีผู้แทนจากธนาคารแห่งประเทศไทย และกระทรวงต่างๆ ร่วมเป็นกรรมการ ซึ่งใช้เวลาในการสำรวจเศรษฐกิจประมาณ ๑ ปี

ท่านกล่าวไว้ในหนังสือเล่มเดียวกันว่า “การทำงานกับชาวต่างประเทศเป็นไปได้เรียบร้อยดี ต้องมีการหารือกันเป็นประจำ โดยเจ้าหน้าที่ธนาคารโลกมาทำงานทุกวัน มีหัวหน้าชื่อ ศาสตราจารย์เอ็ดเวิร์ด พี.ที. มาจากมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน แต่มีปัญหาเรื่องการขาดข้อมูลด้านต่างๆ... **การแก้ไขปัญหาเรื่องข้อมูลต้องอาศัยกระทรวงต่างๆ ช่วย...**

ตัวเลขบัญชีรายได้ประชาชาติเพิ่งเริ่มทำ ทางสภาเศรษฐกิจฯ และธนาคารชาติ ก็มีเจ้าหน้าที่ต่างคนต่างช่วยกันทำ และมีกระทรวงอื่นเข้ามาช่วย เช่น กระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น **และได้จัดตั้งกองรายได้ประชาชาติขึ้นที่สภาพัฒนาในปี ๒๕๐๐** หลังจากที่ธนาคารโลกให้มีการจัดเก็บรายได้ประชาชาติ”

ผู้นำการจัดทำแผนฯ ๑

การจัดทำแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับแรก นับเป็น เรื่องใหม่มากของประเทศไทย เนื่องจากเจ้าหน้าที่ยังไม่มีความรู้ในด้านนี้ จึงมี ปัญหาหลายประการ แต่ด้วยความสามารถของท่านฉลอง ได้นำคณะเจ้าหน้าที่ ทั้งภายในและภายนอกสำนักงานฯ ร่วมมือร่วมใจกันจัดทำและปรับปรุงแผนฯ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง และความสมบูรณ์ของแผนฯ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี อันเป็นแนวทางการจัดทำแผนฯ จนถึงปัจจุบัน

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ระยะ คือ **ระยะที่ ๑** ระหว่างปี ๒๕๐๔-๒๕๐๖ และ**ระยะที่ ๒** ระหว่างปี ๒๕๐๗-๒๕๐๙ โดยได้วางเป้าหมายของแผนฯ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เช่น การกระจาย การผลิตภาคเกษตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และการขยายขอบเขตโครงการพัฒนา จากเดิมที่จำกัดเฉพาะรัฐบาลกลาง ให้ครอบคลุมภาครัฐวิสาหกิจและส่วนท้องถิ่น

ท่านกล่าวว่า “เหตุที่ต้องทำแผนฯ ตามคำแนะนำของธนาคารโลก ก็เพราะว่าสมัยนั้นการทำแผนพัฒนาการเศรษฐกิจฯ มีทำกันอยู่ทั่วไป ในประเทศด้อยพัฒนา เราได้ความคิดจากประเทศเหล่านั้น และประเทศพัฒนาแล้ว มีการทำแผนบ้างและไม่ทำแผนบ้าง ซึ่งถือว่ามีความก้าวหน้าสำหรับประเทศ ด้อยพัฒนานั้น เนื่องจากมีภาระมาก กิจกรรมที่จะทำจะต้องมีแผนการคาดการณ์ ล่วงหน้าว่าต้องการอะไร ทำอะไร แค่นั้น หน่วยราชการ ประชาชนจะต้องรู้กัน ทั่วไปจะได้ช่วยๆ กันทำคนละไม้คนละมือ ก็เลยต้องทำเป็นแผนฯ

แผนฯ ๑ เราทำกันเอง ช่วยกันเขียนทุกกอง อาศัยที่ว่าทุกคนตั้งใจจริง ร่วมมือกันดี หาประสบการณ์กันไป ช่วงทำแผนฯ ๑ มีปัญหาหลายอย่าง โดยเฉพาะด้านข้อมูลขาดมาก ไม่เหมือนปัจจุบันนี้ ซึ่งตอนนั้นเพิ่งตั้งกองรายได้ ประชาชาติขึ้นเมื่อปี ๒๕๐๐ ข้อมูลตัวเลขก็ยังไม่เป็นระบบ จึงต้องตามเก็บ ข้อมูลจากกระทรวงต่างๆ ซึ่งได้รับความร่วมมือดี”

เร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ... เดินหน้าตามแผนฯ ๑

นอกจากนี้ ท่านฉลองยังร่วมผลักดันแผนฯ ๑สู่การปฏิบัติ เพื่อเร่งฟื้นฟูประเทศภายหลังภาวะสภาวะสงคราม ท่านกล่าวว่า **“ผมพอใจกับแผนฯ ๑ คือ ทำเท่าที่ทำได้ให้ดีที่สุด** เศรษฐกิจในช่วงนั้นส่วนใหญ่เดินไปตามแผนที่วางไว้ เพราะว่าทำไปแก้ไป ที่เขียนไว้ไม่ถูกก็แก้ไขปรับปรุงให้ถูก ๓ ปีแรกถึงจะปรับครั้งหนึ่ง เมื่อสิ้นสุดแผนฯ ไม่มีการประเมินผล เพราะว่ายังไม่ได้ตั้งกองประเมินผล ผลสำเร็จของแผนใช้วิธีการดูว่าเป็นอย่างไร กระทรง ทบวง กรมต่างๆ ก็ดูโครงการต่างๆ ที่เขียนขึ้นแล้วก็ส่งมา เกิดมีข้อบกพร่องต้องแก้ไขใหม่ก็ช่วยกันเสริมเพิ่มเติมเข้าไป...

ในการวิเคราะห์โครงการในช่วงนั้น เรามีการแบ่งเป็นสาขา (Sector) เช่น เกษตร อุตสาหกรรม คมนาคม ศึกษา สาธารณสุข งบประมาณ รัฐวิสาหกิจ เมื่อได้ข้อมูลโครงการมาจากใคร ก็จะจ่ายงานไปหน่วยนั้น ทำการศึกษาว่าถูกต้องเรียบร้อยหรือไม่ ข้อมูลครบสมบูรณ์หรือไม่”

ในสมัยที่ท่านดำรงตำแหน่งเลขาธิการฯ สำนักงานฯ มีบทบาทสำคัญมากขึ้น เนื่องจากได้รับความไว้วางใจจากรัฐบาล อีกทั้งสามารถทำงานร่วมกับหน่วยงานภายนอกได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีการหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นระยะๆ พร้อมทั้งมีกฎหมายเกี่ยวกับงบประมาณ การพัฒนาต่างๆ โดยเฉพาะในการเร่งจัดทำแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ และการวิเคราะห์โครงการต่างๆ ทั้งด้านเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม

ความประทับใจของท่านต่อ สศช.

ท่านกล่าวไว้ว่า “ผลงานที่ภาคภูมิใจที่ฝากไว้ให้สภากาแฟ คือ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ เพราะว่าได้ทำมากับมือ... สิ่งที่ผมประทับใจในการทำงานที่สภากาแฟ คือการร่วมมือของคนทำงาน การทำแผนฯ ๑ ที่สำเร็จด้วยดี เพราะทุกคนร่วมแรงร่วมใจกันดี สนุกตลอดเลย ชุมนุมกันไปหมด ทุกอย่างเริ่มต้นจากศูนย์ ตอนแรกก็หนักใจ เพราะทุกคนใหม่กันทั้งนั้น ยังไม่มีประสบการณ์ก็มาหาประสบการณ์กันไป ช่วยกันทำคนละไม้คนละมือ เพราะว่าทำด้วยน้ำใจ จะทำอะไรก็ต้องมาศึกษาหาความรู้กัน อาศัยช่วยกันไป แก้ไขกันไป ทำกันไปเท่าที่จะทำได้ ก็ช่วยให้สามารถจัดทำแผนฯ ได้สำเร็จ และเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานต่างๆ”

อนาคตของสภากาแฟ... ในมุมมองของเลขาธิการฯ ฉลอง

ท่านกล่าวฝากไว้ในหนังสือ “๕ ทศวรรษ สภากาแฟ” ว่า “สภากาแฟ เดินไปถูกทางดีแล้ว บทบาทของสภากาแฟในอนาคตนั้น ควรจะเน้นเรื่องสังคมมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการศึกษาและสาธารณสุข เพราะเป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งด้านรัฐและเอกชน เศรษฐกิจจะไปได้ดี ต้องอาศัยความก้าวหน้าของการศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญ...

ทางด้านบทบาทของการเป็นหน่วยงานทางวิชาการนั้น สภาพพัฒนา
ควรมีบทบาทมากขึ้น แต่การที่จะมีบทบาทมากขึ้นจำเป็นต้องมีประสบการณ์
ซึ่งการทำโครงการหนึ่งๆ จะต้องมีการสำรวจศึกษา ต้องไปกับกระทรวง ทบวง
กรม ต่างๆ รวมทั้งต้องลงพื้นที่ด้วย...

ประเทศไทยควรจะต้องมีแผนพัฒนาฯ เรื่อยไปไม่สิ้นสุด เพราะ
แผนพัฒนาฯ นี้เป็นการประกาศให้รู้ว่าเราจะทำอะไร เดินไปทางไหน จะได้
ก้าวเดินไปด้วยกันพร้อมๆ กัน ทั้งภาครัฐ เอกชน และทั้งประเทศ การที่จะ
รู้อะไรกันก็ต้องอาศัยแผนพัฒนาฯ ให้รู้ทั่วๆ กัน ประสานกันไป”

ชาวสภาพัฒน์ร่วมไว้อาลัย... ท่านเลขาฯ “ฉลอง ปิงตระกุล”

ตลอดเส้นทางอันยาวนานของการปฏิบัติหน้าที่ราชการ นอกจากตำแหน่งเลขาธิการ สศช. แล้ว ท่านได้ดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ทางด้านเศรษฐกิจ ดังได้กล่าวข้างต้น ซึ่งแต่ละบทบาทหน้าที่ล้วนช่วยให้ประเทศไทยพัฒนาก้าวหน้าและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ด้วยวิสัยทัศน์อันกว้างไกลของท่าน และไม่ว่าจะได้รับการมอบหมายงานเรื่องใด ท่านก็สามารถดำเนินการได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยดำรงตำแหน่งเลขาธิการ สศช. สำนักงานฯ มีบทบาทสำคัญมากขึ้น เนื่องจากได้รับความไว้วางใจจากรัฐบาล อีกทั้งสามารถทำงานร่วมกับหน่วยงานภายนอกได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ท่านเลขาฯ ฉลอง จึงเป็นปูชนียบุคคลที่สำคัญยิ่งของ สศช.

หลังจากเกษียณอายุราชการแล้ว ท่านได้ใช้ชีวิตอย่างสงบเรียบง่าย กับภรรยาและลูกหลานในบ้านที่ตั้งอยู่บนถนนสุขุมวิท ท่านมีสุขภาพที่แข็งแรงมาก จวบจนกระทั่งถึงแก่อนิจกรรมอย่างสงบด้วยโรคชรา เมื่อคืนวันเสาร์ที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ สิริอายุรวม ๙๖ ปี

คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ สศช. ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก ตลอดทั้งคุณความดีทั้งปวงที่ท่านเลขาฯ ฉลอง ปิงตระกุล ได้สร้างสมไว้ โปรดดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของท่านไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วยเทอญ

ด้วยความเคารพรักและอาลัยอย่างยิ่ง

คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คุณฉลอง ปิงตระกูล

ผู้ยึดมั่นในหลักวิชาการและความถูกต้อง

คุณฉลอง ปิงตระกูล เป็นข้าราชการที่ยึดหลักการความถูกต้องในการทำงาน อีกทั้งเป็นผู้ที่มีความซื่อตรงและวิริยะอุตสาหะในการปฏิบัติหน้าที่ มีผลงานที่มีความสำคัญซึ่งเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติหลายประการ จึงเป็นที่เคารพของบุคคลทั่วไป รวมถึงผมซึ่งได้มีโอกาสร่วมทำงานกับคุณฉลอง ในฐานะประธาน และผมเป็นเลขานุการ ในคณะทำงานวางแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ ระยะที่ ๒ (๑ ตุลาคม ๒๕๐๗ - ๓๐ กันยายน ๒๕๐๙) เพื่อปรับปรุงเนื้อหาแผนฯ ให้มีสาระสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ก่อนหน้านี้จะให้มีการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๙) รัฐบาลได้ติดต่อให้ธนาคารโลกจัดส่งคณะผู้เชี่ยวชาญมาศึกษาและสำรวจระบบเศรษฐกิจของไทย และได้แต่งตั้ง ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ และคุณฉลอง ปิงตระกูล ร่วมเป็นคณะผู้แทนไทย โดยมี ม.ล.เดช สนิทวงศ์ เป็นหัวหน้าคณะร่วมศึกษาและจัดทำข้อเสนอและตีพิมพ์เป็นหนังสือชื่อว่า “A Public Development for Thailand (1959)” ซึ่งมีข้อเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานวางแผนพัฒนาการเศรษฐกิจระดับชาติ

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงได้จัดตั้งสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ เพื่อรับผิดชอบการจัดทำแผนฯ ดังกล่าว เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๐๒ และแต่งตั้งคุณฉลอง ปิงตระกูล เป็นเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติคนแรก (เดิมชื่อสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ มีคุณสุนทร หงส์ลดารมภ์ เป็นเลขาธิการฯ คนแรก) และ ม.ล.เดช สนิทวงศ์ เป็นประธานกรรมการบริหารสภาพัฒนาการ

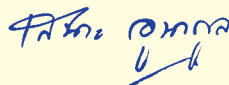

เศรษฐกิจแห่งชาติคนแรก ซึ่งเมื่อนับจากวันที่ตั้งสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจ
แห่งชาติเพื่อรับผิดชอบการจัดทำแผนฯ นั้น มีเวลาจัดทำเพียง ๑ ปี ๓ เดือน
นับว่าเป็นเวลาที่กระชั้นชิดมาก ประกอบกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนฯ
ทั้งในสภาพัฒน์และในกระทรวง ทบวง กรม ยังไม่มีประสบการณ์ในเรื่องนี้
อีกทั้งระบบข้อมูลทางเศรษฐกิจของประเทศก็ยังมีอยู่อย่างกระท่อนกระแต่น

อย่างไรก็ตามทั้ง ม.ล. เดช และ คุณฉลอง ซึ่งเคยร่วมอยู่ในคณะ
ทำการศึกษาและจัดทำรายงานของธนาคารโลกตั้งแต่ต้น จึงเข้าใจแนวทาง
การพัฒนา ประกอบกับความรู้และความสามารถ ทั้งในด้านการประสานงาน
การจัดทำข้อมูล และการประมวลและวิเคราะห์ จึงสามารถจัดทำแผนพัฒนาฯ
ฉบับที่ ๑ ได้สำเร็จอย่างรวดเร็ว

ด้วยข้อจำกัดด้านข้อมูลและความไม่พร้อมต่างๆ ดังกล่าว จึงได้มี
การปรับปรุงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ ในระยะที่ ๒ ซึ่งเป็นช่วงที่ผมได้กลับมา
รับตำแหน่งหัวหน้าสาขาการเงินการคลัง และจุดหมายส่วนร่วม ที่สภาพัฒน์
ทำให้ผมได้มีโอกาสร่วมทำงานกับคุณฉลองในการปรับปรุงแผนฯ ดังกล่าวข้างต้น
ผมจึงค้นพบว่า คุณฉลองเป็นผู้บริหารที่มากด้วยความสามารถ มีความจริงใจ
ใช้ชีวิตอย่างสมถะ ปฏิบัติภารกิจด้วยความซื่อสัตย์ และจริงจัง สมเป็น
ข้าราชการไทยที่ดีที่พึงยกย่องและเป็นแบบอย่างสืบไป

ด้วยความเคารพ

(เสนาะ อุณาคุล)

อดีตรองนายกรัฐมนตรี

อดีตเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๑๘ และ ๒๕๒๓ - ๒๕๓๒)

อาลัยท่านฉลอง ปิงตระกูล

สัญลักษณ์ของคุณงามความดี

ผมได้ทราบว่าท่านฉลอง ปิงตระกูล ได้ถึงแก่อนิจกรรมแล้ว ต้องขอแสดงความเสียใจกับครอบครัวของท่านด้วยเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสูญเสียบุคคลสำคัญของครอบครัว โดยเฉพาะท่านเป็นบุคคลสำคัญของประเทศด้วย เป็นปูชนียบุคคลของประเทศไทยที่ท่านุญประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติเป็นอย่างมาก

ผมได้มารู้จักท่านเมื่อผมเข้าทำงานที่สภาพัฒน์แล้ว ทราบว่าท่านเคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาพัฒน์ลำดับที่ ๒ ตั้งแต่ตั้งสภาพัฒน์ใหม่ๆ ได้รู้จักชื่อเสียงท่านว่าท่านได้สร้างคุณประโยชน์ให้แก่งานด้านพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมากโดยได้ดำรงตำแหน่งสำคัญๆ มากมาย นอกจากท่านเคยเป็นเลขาธิการสภาพัฒน์ดังที่กล่าวแล้ว ยังเคยเป็นผู้แทนประเทศไทยประจำธนาคารโลกและที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจและการคลัง กรุงวอชิงตัน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง รองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และเคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

ท่านฉลอง ปิงตระกูล เป็นสัญลักษณ์ของคุณงามความดีที่สมควรเป็นแบบอย่างให้แก่คนในสังคมไทย เมื่อท่านทำงานที่ใดท่านก็ทุ่มเททำให้อย่างเต็มกำลังความสามารถจนงานบรรลุความสำเร็จทำให้องค์กรและประเทศเจริญก้าวหน้า สำหรับในการดำเนินชีวิตส่วนตัว ทราบมาว่าท่านใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย บางครั้งท่านนั่งรถประจำทางไปทำงาน ท่านมีบุคลิกภาพที่สุภาพ

เรียบง่าย ใจดี ใจเย็น ถึงแม้ท่านจะจากไปแล้ว สิ่งที่ยังคงเหลืออยู่ก็คือคุณงาม
ความดีที่ท่านได้กระทำไว้

ด้วยอำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และบุญกุศลคุณงามความดี
ที่ท่านฉลอง ปิงตระกุล ได้ประพาศบำเพ็ญมาตลอดชีวิต ได้โปรดดลบันดาล
ให้ท่านฉลอง ปิงตระกุล ได้ไปสู่สุคติในสัณเฑาะพ ดังที่ปรารถนาด้วยเทอญ

ด้วยความเคารพอย่างสูง

(ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล)

เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา

อดีตเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(พ.ศ. ๒๕๓๗ - ๒๕๓๙)

คำไว้อาลัย ท่านอาจารย์ฉลอง ปิงตระกูล

ในความทรงจำของผม ท่านอาจารย์ฉลอง ปิงตระกูล เป็นแบบอย่าง
ที่ข้าราชการทุกคนควรยึดถือทั้งในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และการประพฤติ
ปฏิบัติตัวในฐานะข้าราชการของแผ่นดิน เมื่อผมเริ่มเข้ารับราชการที่สภาพัฒน์
ในปี ๒๕๐๗ ท่านอาจารย์ฉลองเป็นกรรมการอยู่ในคณะกรรมการบริหาร
ของสภาพัฒน์ยุคนั้น ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ใหญ่ของบ้านเมืองจำนวนมาก
ในฐานะข้าราชการชั้นผู้น้อย ผมได้เห็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการที่สมศักดิ์ศรี
แก่การเป็นข้าราชการแผ่นดินโดยการใช้ความรู้ สติปัญญา ร่วมวิเคราะห์และ
เสนอแนะโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง หลายครั้งที่ผมจำได้ว่า
อาจารย์ฉลองยึดมั่นในหลักวินัยทางการคลัง และเน้นให้ความสำคัญแก่
ความถูกต้องต่อระเบียบและกติกาในการบริหารราชการแผ่นดินอย่างเคร่งครัด

ในระยะเวลาที่อาจารย์ฉลอง เป็นผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
ซึ่งเป็นเจ้าของเรื่องที่สำคัญๆ เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของประเทศ ในฐานะ
ผู้แทนสภาพัฒน์ที่เข้าร่วมประชุม ผมมีความประทับใจอย่างยิ่งในความสุภาพ
อ่อนน้อม ในขณะที่ยึดถือหลักการที่ถูกต้องอย่างไม่เปลี่ยนแปลง ผมจำได้ว่า
หลายครั้งเมื่อเลิกประชุมแล้ว อาจารย์ฉลองได้เป็นเจ้าภาพให้ข้าราชการ
ทั้งเด็กและผู้ใหญ่กินอาหารกลางวันร่วมกันที่ร้านอาหารซึ่งจำได้ว่าชื่อ “มิ่งหลี”
หน้าพระบรมมหาราชวัง ซึ่งในสมัยนั้นเป็นที่ตั้งของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
และกรมบัญชีกลาง

นอกจากในด้านการงานแล้ว ผมได้เห็นการใช้ชีวิตส่วนตัวที่เรียบง่าย การใช้รถยนต์หลวงในขณะนั้น ผมจำได้ว่าอาจารย์ฉลองใช้เฉพาะที่ไปงานราชการจริงๆ เท่านั้น การสะสมวัตถุหรืออื่นๆ เพื่อส่วนตัวหรือการใช้ชีวิตฟุ้งเฟ้อ เช่น ข้าราชการในสมัยนี้เป็นสิ่งที่พวกเราไม่เคยได้เห็นจากอาจารย์ฉลอง อาจารย์ฉลองจึงเป็นต้นแบบของข้าราชการที่ผมและพวกเราหลายคนยกย่องและปรารถนาที่จะดำเนินรอยตาม

ในชีวิตราชการของอาจารย์ฉลองได้มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนางานทางด้านการเงินการคลังอย่างมากมาย ในขณะที่อาจารย์มีชีวิตส่วนตัวที่แสนประเสริฐ ผมจึงขอร่วมกับท่านทั้งหลายที่มีโอกาสได้เห็นความดีงามของท่านอาจารย์ฉลองตั้งจิตอธิษฐาน ขอดวงวิญญาณอาจารย์ได้ไปสู่สุคติ สมกับผลบุญที่อาจารย์ได้สะสมไว้ทั้งต่อประเทศชาติ ต่อระบบราชการ และต่อบุคคลรุ่นหลัง โดยเฉพาะตัวผมเอง

ด้วยความเคารพรักอย่างสูง

(โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์)

ประธานกรรมการบริหาร ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

อดีตรองนายกรัฐมนตรี

อดีตรองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ขอจารึก “ท่านเลขาฯ ฉลอง”

ผู้สร้างสรรค์ประโยชน์ให้กับประเทศไทย
ไว้ในความทรงจำ

เมื่อผมเข้ามารับราชการที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) นั้น ท่านเลขาฯ ฉลอง ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการแห่งประเทศไทย จากการศึกษาประวัติของ สศช. ผมได้รับทราบวาทะภายหลังจากนักวิชาการไทยและผู้เชี่ยวชาญจากธนาคารโลกได้ร่วมกันสำรวจสถานะของประเทศไทย และมีข้อเสนอให้จัดทำแผนพัฒนาประเทศแล้ว “สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ” ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ” เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจสำคัญที่ได้รับมอบหมายใหม่ คือการจัดทำแผนพัฒนาประเทศ ท่านเลขาฯ ฉลอง ซึ่งดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาเศรษฐกิจแห่งชาติอยู่แล้ว จึงดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติเป็นท่านแรก อันเป็นที่มาของชื่อสั้นๆ ว่า “สภาพัฒน์” ที่นิยมเรียกติดปากกันมาจนถึงทุกวันนี้

ต่อมาผมได้มีโอกาสพบท่านเลขาฯ ฉลอง เมื่อท่านเป็นกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือ “บอร์ดสภาพัฒน์” ขณะนั้นผมยังเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อยอยู่ แต่เนื่องจากผมทำงานทางด้านการวิเคราะห์เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ จึงมีโอกาสเข้าร่วมเสนองานในบอร์ดสภาพัฒน์หลายครั้ง

ทุกครั้งที่ผมเข้าไปร่วมเสนองาน ท่านเลขาฯ ถลอง ได้ให้คำแนะนำ
และความคิดเห็นต่อเรื่องต่างๆ ตามหลักวิชาการที่เฉียบคม ด้วยความสุชุม
และพินิจพิจารณาอย่างรอบคอบ ท่านช่วยกลั่นกรองแผนงาน โครงการ และ
มาตรการต่างๆ ที่สภาพัฒน์จะเสนอความเห็นต่อรัฐบาลให้มีเหตุผลที่ดีมาก
เนื่องจากท่านมีความรู้ความเข้าใจต่อเรื่องเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ
อย่างลึกซึ้ง

การจากไปของท่าน จึงทำให้ประเทศได้สูญเสียคนดี มีคุณภาพ
อย่างไรก็ตาม คุณความดีและประโยชน์ที่ท่านสร้างสรรค์ให้กับประเทศไทย
จะจารึกอยู่ในความทรงจำของผม และเชื่อว่าจะอยู่ในความทรงจำของคนไทย
ตลอดไปด้วย ขอให้ดวงวิญญาณของท่านไปสู่สุคติในสัมปรายภพ ตามความดี
และประโยชน์ที่ท่านได้ทำไว้ให้กับประเทศชาติ

ด้วยความเคารพอย่างสูง

(นายสรสรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม)

ประธานกรรมการ บริษัทหลักทรัพย์ บัวหลวง จำกัด (มหาชน)

อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม

อดีตเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(พ.ศ. ๒๕๔๒ - ๒๕๔๕)

ท่านอาจารย์ ฉลอง ปิงตระกูล

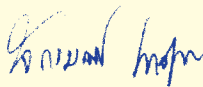
บุคคลที่น่าเลื่อมใสและควรค่าแก่การยกย่อง

ท่านอาจารย์ฉลอง ปิงตระกูล เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และจริยธรรม
หมดจดงดงาม มีความสมถะ ไม่ถือเนื้อถือตัว ให้ความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา
ผมเองไม่มีโอกาสได้ทำงานกับท่าน ในช่วงที่ท่านเป็นเลขาธิการสภาพัฒนาการ
เศรษฐกิจแห่งชาติ แต่จากการที่ได้มีโอกาสรับทราบจากผู้ที่เคยทำงานกับท่าน ทำให้
รู้สึกเหมือนกับว่า ผมได้เคยทำงานกับท่านและรู้จักกับท่านโดยตรงในฐานะ
ผู้บังคับบัญชา และมีความเคารพ เลื่อมใสในตัวท่าน และคุณูปการของท่าน

คุณูปการของท่านฉลองที่ได้ประกอบมาตลอดชีวิต ได้ปรากฏเป็น
ที่ประจักษ์ชัดแก่อนุชนรุ่นหลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของ
ประเทศในขณะดำรงตำแหน่งสำคัญๆ นอกเหนือจากตำแหน่งเลขาธิการสภาพัฒนา
การ เช่น เป็นผู้แทนประเทศไทยประจำธนาคารโลกและที่ปรึกษาเศรษฐกิจและการคลัง
กรุงวอชิงตัน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
รองผู้อำนวยการธนาคารแห่งประเทศไทย กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง เป็นต้น

ท่านอาจารย์ฉลอง นับเป็นแบบอย่างที่ดียิ่งของข้าราชการ และปวงชนียบุคคล
ที่สำคัญของประเทศ ขอให้คุณงามความดีที่ท่านได้ปฏิบัติมาตลอดชั่วอายุขัย
นำดวงวิญญาณของท่านสู่สุคติในสัมปรายภพด้วยเทอญ

ด้วยความเคารพอย่างสูง

(นายจักรมณท์ ฝาสุกวนิช)

อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

อดีตเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๗)

ท่านฉลอง ปิงตระกูล

แบบอย่างของนักบริหารผู้มีความซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา

เมื่อครั้งที่ท่านฉลอง ปิงตระกูล เป็นเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ตอนนั้นผมยังไม่ได้เข้าทำงานที่สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ หรือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในปัจจุบัน

ต่อมาเมื่อผมเริ่มทำงานที่สภากาพัฒนา ผมได้รับทราบของท่านเคยเป็นเลขาธิการของ สศช. และเป็นผู้เริ่มต้นในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาประเทศที่วางรากฐานการพัฒนาต่อมาถึงปัจจุบัน และเมื่อท่านย้ายไปกระทรวงการคลัง ท่านได้วางแนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจการเงินการคลังของประเทศ จึงถือว่าท่านเป็นผู้ที่ได้วางรากฐานของงานที่สำคัญต่อประเทศในทั้งสององค์กรนี้เป็นอย่างยิ่ง

ผมได้มีโอกาสพบท่านฉลองเมื่อท่านมารับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง เมื่อประมาณ ๓๓ ปีที่แล้ว ตอนนั้นผมได้โอนย้ายมาอยู่ที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นเพียงเศรษฐกิจ ระดับ ๖ ผมจึงไม่มีโอกาสได้ร่วมทำงานใกล้ชิดกับท่าน แต่ผมมีความศรัทธาท่านฉลอง ปิงตระกูล มาก เนื่องจากผมได้รับการเล่าขานจากข้าราชการรุ่นอาวุโสกว่าผมในกระทรวงการคลังว่า ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านเศรษฐกิจและการเงินการคลังดีมากคนหนึ่ง ในสมัยนั้น เพราะก่อนที่จะท่านจะเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังนั้น ท่านเคยเป็นเลขาธิการ สศช. มาก่อน

นอกจากนี้ ชื่อเสียงที่สำคัญมากของท่านฉลอง คือ ความเป็นคนตรงไปตรงมามากที่สุดคนหนึ่ง จนเป็นแบบอย่างที่ทำให้ผู้ปฏิบัติไม่ค่อยได้ก็รายนัก ตัวอย่างเช่น การใช้รถยนต์ประจำตำแหน่งของท่านฉลองนั้น ท่านจะใช้เฉพาะงานของกระทรวงซึ่งเป็นเรื่องงานจริงๆ เท่านั้น การเดินทางไปมาระหว่างบ้านพักของท่านกับกระทรวง ท่านจะใช้รถเมล์เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งวันหนึ่งตอนเย็นผมคอยแอบดูว่าท่านจะกลับบ้านเมื่อไหร่ เมื่อเห็นท่านกำลังเดินออกจากสำนักงานที่อยู่ในพระบรมมหาราชวัง ผมเดินตามไปห่างๆ จนไปเห็นว่าท่านไปยืนคอยรถเมล์อยู่ที่ป้ายรถข้างสนามหลวงนั่นเอง

การจากไปของท่านจึงนับเป็นการสูญเสียบุคลากรอันมีค่า ผู้ซึ่งได้สร้างประโยชน์ต่อประเทศและส่วนรวมไว้มากมาย ในโอกาสนี้ผมขอแสดงความอาลัยแด่ท่าน และขอให้ความดีที่ท่านสั่งสมมาตลอดชั่วชีวิตนำดวงวิญญาณของท่านไปสู่ความสงบสุขในสัมปรายภพเทอญ

ด้วยความเคารพอย่างสูง

(นายสมหมาย ภาษี)

อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

อดีตข้าราชการสำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ท่านเลขาฯ ฉลอง ปิงตระกูล

ต้นแบบของผู้นำองค์กร ที่ชาวสหภาพพัฒนภาคภูมิใจยิ่ง

ท่านเลขาฯ ฉลอง ปิงตระกูล เป็นที่เคารพของกระผม ตลอดจนข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นอย่างสูง ในฐานะเลขาธิการฯ ลำดับที่ ๒ ซึ่งได้สร้างผลงานสำคัญๆ มากมาย โดยเฉพาะการเป็นคณะกรรมการร่วมมือกับคณะสำรวจเศรษฐกิจของธนาคารโลก ทำการสำรวจเศรษฐกิจและทรัพยากรของแผ่นดินไทย นำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๙) ซึ่งท่านเลขาฯ ฉลอง เป็นผู้นำในการจัดทำแผนฯ ตลอดจนได้เริ่มการจัดทำบัญชีรายได้ประชาชาติในสมัยของท่าน จนสามารถสร้างเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของ สศช. ที่มีมาตรฐานสูง และได้รับการพัฒนาให้ทันสมัยจนถึงปัจจุบัน

ในการสำรวจภาวะเศรษฐกิจของประเทศ มี.ม.ล. เดช สนิทวงศ์ เป็นประธานกรรมการสำรวจภาวะเศรษฐกิจของไทย ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ และเจ้าหน้าที่จากธนาคารโลก ร่วมดำเนินการ ขณะนั้นมีปัญหาการขาดข้อมูลด้านต่างๆ อาทิ รายได้ประชาชาติ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และเกษตรกรรม ซึ่งพอมีข้อมูลอยู่บ้าง แต่ได้รับความร่วมมือจากกระทรวงต่างๆ เป็นอย่างดี ช่วยให้สามารถรวบรวมข้อมูลได้ ใช้ระยะเวลา ๑ ปีเต็มในการสำรวจ และได้จัดทำรายงานชื่อ “โครงการพัฒนาการของรัฐบาลสำหรับประเทศไทย” โดยธนาคารโลกได้ชื่นชมการทำงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย ว่ามีความรู้เกี่ยวกับภาวะการณ์และเศรษฐกิจของประเทศอย่างกว้างขวาง ช่วยให้คณะสำรวจเศรษฐกิจจากธนาคารโลกสามารถวิเคราะห์ปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจ และจัดทำข้อเสนอแนะได้สำเร็จ ซึ่งข้อเสนอแนะที่สำคัญคือการให้ประเทศไทยจัดทำแผนพัฒนาประเทศขึ้นใช้เป็นกรอบในการพัฒนาประเทศ และให้ขยายขอบเขตและปรับปรุงคุณภาพของข้อมูลสถิติ โดยการจัดทำตัวเลขรายได้ประชาชาติ ซึ่งจะช่วยให้รู้ขีดความสามารถในการชำระหนี้กรณีไทยต้องกู้เงินจากธนาคารโลก

สภาเศรษฐกิจฯ ธนาคารชาติ และกระทรวงพาณิชย์ จึงได้ร่วมมือกันจัดทำตัวเลข
บัญชีรายได้ประชาชาติ และจัดตั้งกองรายได้ประชาชาติขึ้น ณ สภาเศรษฐกิจฯ
ใน พ.ศ. ๒๕๐๐

ด้านการจัดทำแผนฯ สมัยนั้นการจัดทำแผนพัฒนาฯ เป็นเรื่องใหม่มาก
สำหรับประเทศไทย ยังไม่มีใครมีความรู้ในเรื่องนี้ ขณะเดียวกันประเทศไทยยังขาด
ข้อมูลทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่จำเป็น หรือข้อมูลที่มีก็เก่าเกินไป ไม่เพียงพอ
กับการนำมาประมวลวิเคราะห์จัดทำแผนฯ เพื่อวางอนาคตประเทศ แต่ด้วยความรู้
ความสามารถและความตั้งใจจริงของท่าน รวมถึงความสามารถในการประสาน
หน่วยงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ สศช. ได้ข้อมูลจากกระทรวงต่างๆ
มาจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ สำเร็จลุล่วง และเป็นจุดเริ่มต้นที่ดียิ่งในการวางแผน
พัฒนาประเทศในระยะต่อมา

คุณูปการของท่านเลขาฯ ฉลอง ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ ช่วยให้
ประเทศไทยได้รับประโยชน์อย่างอเนกอนันต์จากการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ
และจำเป็น แม้ภายหลังท่านไม่ได้ทำงานที่ สศช. แล้ว ก็ยังกรุณารับเป็นกรรมการ สศช.
หลายสมัย นอกจากนี้ ท่านยังดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ทางด้านเศรษฐกิจมากมาย
ที่มีส่วนเอื้อให้เศรษฐกิจไทยพัฒนามาเป็นลำดับ

ท่านเลขาฯ ฉลอง ปิงตระกุล จึงเป็นต้นแบบของผู้นำองค์กรที่พวกเรา
ภาคภูมิใจยิ่ง ทั้งในด้านความเป็นนักวิชาการ และปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ของประเทศ
อย่างแท้จริง การจากไปของท่านจึงนับเป็นการสูญเสียครั้งสำคัญของประเทศไทย
ขอให้คุณงามความดีที่ท่านเลขาฯ ฉลองได้บำเพ็ญไว้ จงเป็นปัจจัยนำดวงวิญญาณ
ของท่านสู่สุคติในสัมปรายภพอย่างสุขสงบด้วยเทอญ

ด้วยความเคารพอย่างสูง

(นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(พ.ศ. ๒๕๕๓ - ปัจจุบัน)

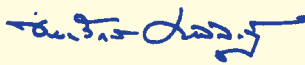
ท่านฉลอง ปังตระกูล

ผู้รู้ลึกกว้างทางเศรษฐกิจ

ผมเข้ารับราชการในสภาพพัฒน์ในยุคที่มี ท่านประหยัด บุณศิริ เป็นเลขาธิการฯ ในยุคนั้นจำได้ว่า เมื่อมีโอกาสเข้าร่วมเสนอผลงาน หรือ เข้ารับฟังการประชุมกรรมการบริหารสภาพพัฒน์ที่ไร ก็รู้สึกประทับใจกับการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ อันเต็มไปด้วยความลึกและกว้างในทางเศรษฐกิจของท่านอาจารย์ฉลอง ซึ่งผมรู้จักในขณะนั้น ในฐานะเป็น กรรมการบริหารของสภาพพัฒน์ท่านหนึ่ง

ผมติดตามการปฏิบัติงานในฐานะผู้ใหญ่ในบ้านเมืองที่ดำรงตำแหน่ง สำคัญๆ มามากมาย เห็นประจักษ์ชัดว่า ท่านเป็นผู้นำที่นำศรัทธา มีทั้ง ความเที่ยงตรง ความสมณะ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีความรู้ความสามารถ เป็นแบบอย่างที่ดี ที่ทุกคนควรพยายามเดินตาม หากสังคมเราพยายามเดินตามรอยท่าน อาจารย์ฉลองกันให้มากๆ ประเทศเราไม่มีวันถอยหลังแน่นอน

ด้วยความเคารพยิ่ง

(นายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์)

สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ

อดีตผู้ทรงคุณวุฒิ (เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับ ๑๑)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ท่านเลขาฯ ฉลอง ปิงตระกูล

ผู้วางระบบโครงสร้างพื้นฐานไทย

ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยคุณธรรม

ท่านเลขาฯ ฉลอง ปิงตระกูล เป็นผู้มีส่วนสำคัญอย่างมากในการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย ทั้งการสร้างระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่างๆ อาทิ การสร้างถนน การวางระบบไฟฟ้าและประปา และการวางระบบการคลัง อันเป็นแนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๙) ที่ท่านเป็นผู้จัดทำ ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนอย่างยิ่ง

ผมโชคดีมากที่ได้มีโอกาสทำงานภายใต้บังคับบัญชาของท่านเลขาฯ ฉลอง ปิงตระกูล ตั้งแต่เมื่อครั้งยังเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อย เพิ่งเข้ารับราชการในปี ๒๔๙๙ ท่านเป็นผู้บังคับบัญชาที่เปี่ยมด้วยคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต สมถะ ตรงไปตรงมา อารมณ์ดี ไม่ยึดติดกับอำนาจและตำแหน่งหน้าที่ ท่านให้ความรัก ความเมตตา ความกรุณาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเสมอภาคทุกคน รวมทั้งให้ความเป็นกันเองฉันท์พี่น้อง จนสั่งสมเป็นค่านิยมของสภาพัฒน์ตลอดมา

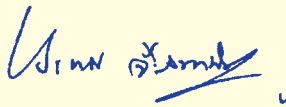
ท่านเลขาฯ ฉลอง มีความเป็นสุภาพบุรุษอย่างยิ่ง ให้เกียรติทุกคนที่เกี่ยวข้อง และมีความเป็นประชาธิปไตย โดยก่อนตัดสินใจสั่งการใดๆ ท่านจะรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาก่อนเสมอ นอกจากนี้

ท่านยังมากด้วยความสามารถโดยเฉพาะการประสานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายใน และภายนอกสำนักงานฯ อันเป็นลักษณะเด่นในการทำงาน ซึ่งเป็นที่ชื่นชม ของคนทั่วไปที่ได้ร่วมทำงานกับท่าน โดยส่วนตัวผมมีความศรัทธาและได้ยึดถือ แบบอย่างในการทำงานของท่านมาบริหารงานสภาพัฒน์ตลอดมา ซึ่งเป็น ประโยชน์ต่อการทำงานให้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

เป็นที่ประจักษ์แก่คนทั่วไปว่า ท่านเลขาฯ ฉลอง ปิงตระกูล ได้ทุ่มเท ทั้งร่างกายและแรงใจในการปฏิบัติภารกิจอย่างเต็มกำลังความสามารถ ตลอดชีวิตการทำงานของท่าน การจากไปของท่านจึงนับเป็นการสูญเสีย ทรัพยากรบุคคลอันมีค่าของประเทศ ผู้สร้างคุณูปการที่เป็นประโยชน์ต่อ ชนรุ่นหลังไว้มากมาย ผมจึงขอถือโอกาสนี้แสดงความอาลัยแด่ท่าน และด้วย คุณความดีที่ท่านสร้างไว้แก่ประเทศชาติและประชาชน ขอให้ดวงวิญญาณ ของท่านไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วยเทอญ

ด้วยความเคารพอย่างสูง

(นายประกอบ จัวงพานิช)

อดีตรองเลขาธิการ

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อาลัยท่านฉลอง ปังตระกูล

ปูชนียบุคคลของชาวสภาพัฒน์

ท่านเลขาธิการฯ ฉลอง เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดคนแรกในชีวิตราชการของคนที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ขณะนั้นผมได้ขอย้ายโอนจากกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย มาดำรงตำแหน่งเศรษฐกรโท สาขาส่งและคมนาคม กองโครงการเศรษฐกิจ ซึ่งมี ดร.ประพาส จักกะพาก เป็นหัวหน้าสาขา

ในฐานะที่ผมเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อย ได้ทำงานใกล้ชิดกับท่านเลขาธิการฯ เป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ แต่ผมก็รับรู้ได้ถึงความจริงใจและความเมตตาที่ท่านมีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งความยุติธรรมที่ท่านปฏิบัติต่อพวกเราโดยเสมอภาคกัน ท่านเป็นตัวอย่างของผู้นำที่ผมยึดถือเป็นหลักปฏิบัติเสมอมา แม้แต่กับตัวผม ซึ่งขณะนั้นเพิ่งย้ายโอนมาปฏิบัติงานที่สภาพัฒน์ ท่านก็ยังได้แสดงความเป็นห่วง เมื่อได้รับทราบข้อกังขาจากรัฐมนตรีท่านหนึ่งว่า ผมมีธุรกิจเกี่ยวกับการก่อสร้าง ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม ในฐานะที่ผมเป็นเจ้าหน้าที่วิเคราะห์โครงการ ตามแผนพัฒนาการขนส่งและคมนาคม การที่ท่านได้กรุณาให้ความเมตตาสอบถามผมโดยตรงเช่นนี้ ทำให้ผมได้มีโอกาสชี้แจงกับท่านว่าเป็นเหตุบังเอิญที่มีบุคคลอีกคนหนึ่งมีชื่อนามสกุลพ้องกับผม และตัวผมเองไม่ได้เกี่ยวข้องับธุรกิจใดๆ ทั้งสิ้น ผมจึงทำงานกับท่านด้วยความสุขและสนใจ

นอกจากนี้ ผมยังสังเกตว่าท่านเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่เคยใช้อำนาจหรือแสดงอารมณ์ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ท่านทำตัวเรียบง่ายและสมถะ ผมยังเคยเห็นท่านถือแฟ้มไปประชุมนอกสถานที่ โดยใช้บริการรถเมล์โดยสาร ซึ่งเป็นภาพที่ประทับใจผมมาจนทุกวันนี้

ผลงานของท่านที่ได้มีส่วนในการวางรากฐานแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะต้น เป็นส่วนช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศขับเคลื่อนไปสู่โลกยุคปัจจุบัน ซึ่งพวกเราที่เคยเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของท่านได้ประจักษ์และยังรำลึกถึงพระคุณของท่าน ในฐานะปูชนียบุคคลท่านหนึ่งของชาวสภาพัฒน์

การจากไปของท่านย่อมนำความเศร้าสลดใจมาสู่ครอบครัว ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ที่ได้คุ้นเคยกับท่าน ขอให้ดวงวิญญาณของท่านไปสู่ที่สุคติในสัมปรายภพเทอญ

ด้วยความเคารพอย่างสูง

(นายวิระ โอศถานนท์)

อดีตรองเลขาธิการ

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อดีตเลขาธิการฯ ฉลอง

แบบอย่างของการครองตน

ท่านเลขาธิการฯ ฉลอง ปิงตระกูล เป็นเลขาธิการฯ คนที่ ๒ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต่อจากท่านเลขาธิการฯ สุนทร หงส์ลดารมภ์ ซึ่งเป็นเลขาธิการฯ ท่านแรกของสำนักงานฯ นี้

เนื่องจากท่านเลขาธิการฯ ฉลอง ดำรงตำแหน่งระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๙ จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๖ ดังนั้น เมื่อผมมาสมัครเป็นลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ ท่านเลขาธิการฯ ฉลอง จึงพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว โดยมีท่านเลขาธิการฯ ประหยัด บุรณศิริ เข้ามาดำรงตำแหน่งแทน

อย่างไรก็ตาม โดยที่ท่านเลขาธิการฯ ฉลอง ท่านมีความผูกพันกับสำนักงานฯ ของเราอย่างยิ่ง ท่านจึงขึ้นอาสามาเป็น “กรรมการ” หรือเป็น “บอร์ด” ให้แก่คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติติดต่อกันมาอีกหลายปี

ทำให้ข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติส่วนใหญ่รู้จัก และคุ้นเคยกับท่านเป็นอย่างดี แม้ท่านจะมีได้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการฯ แล้วก็ตาม

ท่านจะมาประชุมคณะกรรมการที่เรามักเรียกกันว่า “กบ.” อย่างน้อยเดือนละครั้ง และแต่ละครั้งจะมาด้วยความตั้งใจเป็นพิเศษ โดยท่านจะอภิปรายแสดงความคิดเห็นในแทบทุกวาระของการประชุม ด้วยข้อคิดความเห็นที่เป็นประโยชน์ และเปี่ยมไปด้วยความเมตตาปราณีแบบพ่อสอนลูก หรือพี่สอนน้องอยู่เสมอ

ผมเคยนำแผนพัฒนาชนบทยากจน พ.ศ. ๒๕๐๕ - ๒๕๐๙ เสนอต่อคณะกรรมการบริหารได้รับความเมตตาแนะนำในประเด็นต่างๆ จากหลายๆ ท่าน รวมทั้งท่านเลขาธิการฯ ฉลอง ที่แสดงความเป็นห่วงอย่างมากในภาคปฏิบัติ

ที่ผมประทับใจท่านอย่างมาก นอกจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ของท่านแล้ว ผมยังทราบว่าท่านเลขาธิการฯ ฉลอง ได้หอบเอกสารวาระการประชุมในวันนั้นขึ้นรถเมล์ปรับอากาศมาประชุมด้วยตัวท่านเอง

แม้ทางสำนักงานฯ จะจัดรถไปรับท่าน แต่ท่านก็ไม่ยอม ขอเพียงเที่ยวกลับเท่านั้น ท่านกล่าวกับพวกเราก่อนการประชุมว่า รถเมล์ปรับอากาศสายที่ผ่านบ้านท่านที่สุขุมวิทมาสภาพมัน มักจะว่างมากในช่วงบ่ายๆ

ท่านกล่าวด้วยใบหน้ายิ้มแย้มตอนหนึ่งว่า ไม่อยากให้สูญเสียทรัพยากรของชาติคือน้ำมันรถไปเสียเปล่าๆ ท่านจึงตัดสินใจขึ้นรถเมล์ปรับอากาศคันดังกล่าวเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าตามหลักเศรษฐศาสตร์

ผมทราบว่าท่านยังปฏิบัติเช่นนั้นอีกนานทีเดียวกว่าที่สำนักงานฯ จะไปกราบขออภัย ขอให้ท่านยอมใช้รถยนต์ที่สำนักงานฯ ส่งไปรับในที่สุด

ในทัศนะของพวกเราชาวสภาพัฒน์ ที่ได้มีโอกาสร่วมงานกับท่าน จึงเกิดความรู้สึกที่ไม่เพียงแต่จะเคารพนับถือในความรู้ความสามารถของท่านเท่านั้น แต่ยังให้ความคารวะยกย่องในการปฏิบัติตนอย่างเรียบง่าย อย่างสมถะ ยึดมั่นในความพอเพียง และอยู่ในศีลธรรมจริยธรรม อันงดงามมาโดยตลอด

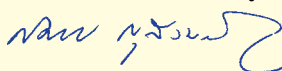
เป็นแบบอย่างของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่ชื่อสัตย์สุจริตที่ควรค่าแก่การยึดถือเป็นต้นแบบ ทั้งในการทำงานและการครองตนอย่างแท้จริง

เมื่อทราบว่าท่านถึงแก่อนิจกรรม จึงรู้สึกอาลัยเสียใจ และเสียายเป็นอย่างยิ่ง แม้จะตระหนักในสัจธรรมที่พระพุทธรองค์ทรงสั่งสอนไว้แล้วก็ตามว่า เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นสิ่งที่มนุษย์มีอาจหลีกเลี่ยงได้

แต่ในอีกความรู้สึกหนึ่ง ก็รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้มีโอกาสทำงานภายใต้คำแนะนำสั่งสอนของท่าน และได้ปฏิบัติตามท่านในหลายๆ เรื่อง ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ขอดวงวิญญาณของท่านเลขาธิการฯ จงสถิตย์ ณ สรวงสวรรค์ เป็นมิ่งขวัญและเป็นแบบอย่างของพวกเราชาวสภาพัฒน์ไปตราบนานแสนนาน

ด้วยความเคารพอย่างสูง

(นายสมชาย กรสวนสมบัติ)

คอลัมนิสต์ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

อดีตรองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประวัติ

นายฉลอง ปิงตระกูล

ประวัติ

วัน เดือน ปีเกิด ๗ มกราคม ๒๔๖๓

บิดา-มารดา นายเฉลิม ปิงตระกูล
และ นางแหม่ ภูเจริญยศ
(สกุลเดิม)

การศึกษา

มัธยมศึกษาปีที่ ๖
มัธยมศึกษาปีที่ ๘
ปริญญาตรี

ทุนเล่าเรียนหลวง

ทุนกรมสหกรณ์

โรงเรียนวัดราชบพิธ

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

อักษรศาสตร์บัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (รุ่นที่ ๕)

ไปศึกษาภาษาฝรั่งเศส

ณ มหาวิทยาลัยลาลาล (Laval)

ประเทศแคนาดา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปศึกษาวิชา

เศรษฐศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน

(Wisconsin) ประเทศสหรัฐอเมริกา

ระหว่างศึกษาเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒

ได้ลามาับราชการทหารที่สหรัฐอเมริกา

เป็นทหารเสรีไทย และเมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒

สิ้นสุดลงได้กลับไปศึกษาต่อจนสำเร็จ

ปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน

ทุน Eisenhower ไปศึกษาดูงาน ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

สมรสกับ

คุณหญิง ศศิวงศ์ ปิงตระกุล (สกุลเดิม อมาตยกุล)
วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๔๙๔

บุตร - ธิดา

๑. นายโฉลก ปิงตระกุล ถึงแก่กรรม สมรสกับ
นางสาววิไลวรรณ เบ็ญจกุล มีบุตร-ธิดา ๒ คน ได้แก่
นางสาวจิระภา ปิงตระกุล และ นายนิพัทธ์ ปิงตระกุล
๒. นางสาวจิตติ ปิงตระกุล บรรณารักษ์ สำนักงาน ESCAP
๓. พลตรีหญิง เยาวนา ธนะพัฒน์ สูตินรีแพทย์
โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า และที่ปรึกษาผู้อำนวยการ
โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ด้านการบริหารการเงิน
สมรสกับ พลเอก ระพีศักดิ์ ธนะพัฒน์ มีบุตร-ธิดา ๒ คน คือ
นายระพีพัฒน์ ธนะพัฒน์ และนางสาววรรณ ธนะพัฒน์
๔. นายชาวันย์ ปิงตระกุล สมุหบัญชี ธนาคารไทยพาณิชย์

ประวัติการทำงาน

- ๒๕๒๐ - ๒๕๒๒ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง
- ๒๕๑๙ - ๒๕๒๐ ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
- ๒๕๑๔ - ๒๕๑๘ รองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
- ๒๕๑๐ - ๒๕๑๔ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
- ๒๕๐๗ - ๒๕๐๙ ที่ปรึกษาเศรษฐกิจและการคลัง กรุงวอชิงตัน
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
และรองผู้อำนวยการสายเอเชีย ประจำธนาคารโลก
- ๒๕๐๖ - ๒๕๐๗ ที่ปรึกษากระทรวงการคลัง
- ๒๔๙๓ - ๒๕๐๖ โอนไปรับราชการที่สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๙๓ ปฏิบัติงาน
จนได้รับการเลื่อนขั้นตามลำดับจนดำรงตำแหน่งเลขาธิการ
สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ในปี ๒๔๙๙

๒๔๙๑ - ๒๔๙๓	รับราชการในตำแหน่งประจำแผนกค้นคว้ากิจการสหกรณ์ กองส่งเสริมการสหกรณ์
๒๔๘๘	ได้รับแต่งตั้งเป็นนายร้อยเอก (ชั่วคราว) แห่งกองทัพบก ภายหลังสำเร็จการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน

- มหาวชิรมงกุฎ
- มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

ตำแหน่งในคณะกรรมการต่างๆ อาทิ

๒๕๐๒ - ๒๕๐๕	กรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการบริหาร สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ
๒๕๐๖	กรรมการพิจารณา พ.ร.บ. การไฟฟ้าแห่งชาติ กรรมการบริหารสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ กรรมการวิเทศสหการ ประธานกรรมการพิจารณาจำหน่ายใบยาสูบไปต่างประเทศ โดยเสรี กรรมการอำนวยการโรงงานยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๖
๒๕๑๒ - ๒๕๑๕	กรรมการบริหารสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ
๒๕๒๑	กรรมการบริหารสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ
๒๕๒๒ - ๒๕๒๓	กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒๕๒๓ - ๒๕๒๗	กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒๕๒๗ - ๒๕๓๑	กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฉลอง ปิงตระกูล

ปฐนียบุคคลผู้เปี่ยมด้วยคุณธรรมและความสามารถ

ท่านฉลอง ปิงตระกูล เลขาธิการสภาพัฒนา ท่านที่ ๒ ได้สร้างคุณูปการให้กับประเทศมากมาย เป็นผู้นำและบุกเบิกการจัดทำแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ และเป็นผู้เริ่มจัดทำบัญชีประชาชาติ ซึ่งเป็นข้อมูลทางเศรษฐกิจที่สำคัญ และได้รับการพัฒนาให้ทันสมัยจนถึงปัจจุบัน ผลงานหลากหลายที่ท่านได้สร้างสรรค์ ล้วนเป็นจุดเริ่มต้นและวางรากฐานการพัฒนาประเทศไทย

ท่านฉลอง ปิงตระกูล ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการที่สมศักดิ์ศรี แก่การเป็นข้าของแผ่นดิน ควรค่าแก่การยึดถือเป็นต้นแบบ ทั้งในการทำงานและการครองตนอย่างแท้จริง

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๙๖๒ ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทร. ๐ ๒๖๒๔ ๒๔๔๗ โทรสาร ๐ ๒๖๒๔ ๒๔๔๖

เว็บไซต์ www.nesdb.go.th ISBN 978-974-9769-17-1

พิมพ์ที่ บริษัท ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ้ง จำกัด

